

วารสาร

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ 47 ปีที่ 12 เล่มที่ 3 เดือนกรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2532

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

Vol. 47 12e ANNÉE No.3 JUILLET-SEPTEMBRE 1989 ISSN 0857-0604

มือสองข้างสร้างศิลปะ

LES DOIGTS DE FÉE

รอยัล เดอลุซ์

ความสุนทราสนี

โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง

วารสารสมาคมครูฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

BULLETIN DE L'A.T.P.F.

ฉบับที่ 47 ปีที่ 12 เล่มที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2532 ISSN 0857-0604

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
นางลัดดา วงศ์สายัณห์
นางธิดา บุญธรรม
นายเดช ตะละภักดิ์

กองบรรณาธิการ

นางสิทธา พิณีภูวตล บรรณาธิการ
นางกุลศักดิ์ ฉายางาม บรรณาธิการผู้ช่วย
นางสาวอัจฉรา โชติบุตร
นางสาวจิรพรรณ บุญเกียรติ
นางจงกล สุภเวทย์
นางพรอองซอส บัวขวัญ
นางมธุรส สาขลวิจารณ์ จงชัยกิจ
นางสาวจีรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์
นางสาวชวณี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
นางสาวมลฤดี ปาลสุข
นางสาวศิริพร ดุษฎีพรหม
นายปณิธิ ฟู้นแสง
นางสาวเดือนใจ จุลคุลย์
นางสาวนุชนาถ หาญดำรงกุล
นางมยุรี บารมี เลขานุการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวิชาภาษาฝรั่งเศส วิชาฝรั่งเศสศึกษา และระเบียบวิธีสอน

สำนักงานวารสาร เลขที่ 30/9 พหลโยธิน 2 กรุงเทพฯ 10400 โทร. 2790733 ติดต่อบรรณาธิการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 3180860

กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ ราคาฉบับละ 25 บาท ค่าบำรุงสมาชิกวารสารปีละ 100 บาท พร้อมค่าส่ง สนใจขอกรับได้ที่นางสิทธา พิณีภูวตล ณ สำนักงานวารสาร

พิมพ์ที่

บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด 31/1-32/2 ถนนมหาไชย กรุงเทพฯ 10200
นายเริงชัย จงพิพัฒน์สุข ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 2224722-2222788

เจ้าของ : สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

รายนามคณะกรรมการบริหาร ส.ค.ส.ท.

ชุดที่ 5 ประจำปี 2531-2534

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
องค์นายกกิตติมศักดิ์

1. นางธิดา บุญธรรม อุปนายก
2. นางสาวประมาณ ลีศิริเสริญ เลขานุการ
3. นางสาวอรวรรณี ป้านสวัสดิ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
4. นางวงจันทร์ พิณนิติศาสตร์ เกร็ดเยี่ยม
5. นางสาวสุธาสิณี ผลวัฒน์ ผู้ช่วยเกร็ดเยี่ยม
6. นางมลฤดี ปาลสุข นายทะเบียน
7. นางสาวจีรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์ ผู้ช่วยนายทะเบียน
8. นางอรวรรณ รัตนาภาพ ประชาสัมพันธ์
9. นางพรทิพา ถาวรบุตร ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
10. นางสิทธา พิณีภูวตล สาราณียกร
11. นางอุไร พลกล้า สมาชิกสัมพันธ์
12. นางมธุรส สาขลวิจารณ์ จงชัยกิจ ผู้ช่วยสมาชิกฯ
13. นางสาวอัจฉรา โชติบุตร ปฏิคม
14. นางสาวนิรมล ตัญญาแสนสุข ผู้ช่วยปฏิคม
15. นางสาวชวณี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา บรรณาภิรักษ์
16. นางกุลศักดิ์ ฉายางาม กรรมการ
17. นางสาวชัชวีร์วรรณ ไชยวัฒน์ กรรมการ
18. นางสาวประภา งานไพโรจน์ กรรมการ
19. นายกรกช อุปถัมภ์รกราร กรรมการ
20. นางจงกล สุภเวทย์ กรรมการ

★ ทัศนะใด ๆ ที่แสดงออกในข้อเขียน ในวารสาร ส.ค.ส.ท. นี้ เป็นของผู้เขียน มิใช่ของกองบรรณาธิการ หรือของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

สารบัญ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช- กุมารี ในนิตยสารฝรั่งเศส	3	อัจฉรา โขติบุตร และ ประมาณ ลีสิริเสริญ
Point de vue Images du Monde _____	3	
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา	4	
Chiangmai, capitale de l'Artisanat _____	5	ดารณี พุทรักษา
เก็บเล็กผสมน้อยจากศิลปหัตถกรรมไทย _____	12	ศิริธร ดุษฎีพรรมณ์
ศิลปหัตถกรรมที่ลา ซาร์ท	15	สิทธา พิณีภูวดล
L'artisanat de la Sarthe _____	15	
จากท่อเหล็กสู่สิ่งศิลป์ : งานฝีมือของ Jean-Marc แห่ง Cordes-sur-Ciel _____	17	สิทธา พิณีภูวดล
พรมแขวนของฝรั่งเศส _____	22	จีรังลักษณ์ ศักนตะลักษณ์
งานฝีมือฝรั่งเศส _____	29	"คุณอ้อ"
Recettes du pays-Nantes		
อาหารพื้นบ้านของเมืองนองท์ _____	35	กอง บ.ก. ส.ค.ฝ.ท.
นิทานน่ารัก-ประวัติหน้ารัฐของฟงแตนโบล _____	37	มยุรี บารมี
		Chiranane PITPRICHA Traduit par Amonsiri SANSURATIKUL et Anne C. ARCHER
La fleur hardie - อหังการของดอกไม้ _____	39	
		Assiri Dharmachote Traduit par Narisa THAITHAWAT, Walaya WIWATSORN et Pia PIERRE
Et les serfs se meurent แล้วหญ้าแพรกก็แหลกลาญ _____	40	
คอมพิวเตอร์อีกแล้ว	45	มธุรส สาขลวิจารณ์ จงชัยกิจ
L'Informatique est au programme _____	45	
		Louis PORCHER, Bertrand SAPIN-LIGNIERES
Quel professeur êtes-VOUS ? _____	50	
ในแวดวงผู้สอนภาษาฝรั่งเศส _____	60	จีรังลักษณ์ ศักนตะลักษณ์
จากบรรณาธิการ _____	62	สิทธา พิณีภูวดล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน นิตยสารฝรั่งเศส *Point de Vue Images du MONDE*

อัจฉรา โชติบุตร และประมาณ ลีศิริเสริญ นำเสนอ

วารสารฉบับนี้ได้ลงเรื่องราวของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสครบรอบวันพระราชสมภพ 2 เมษายน

เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จเยือนประเทศฝรั่งเศสในเดือนมกราคม 2532 ชาวฝรั่งเศสมีโอกาสมลพระโสมพะรองค้ทางโทรทัศน์ พระองค์เสด็จกรุงปารีสและตุลสประมาณหนึ่งสัปดาห์ พระอริยาบถที่ทรงเอาการเอางานเป็นที่ประทับใจชาวฝรั่งเศสยิ่งนัก ฉลองพระองค์ตัดด้วยผ้าพื้นเมืองโปรดคนตรีไทยเดิมและแจ้ส ทรงสนพระทัยเทคโนโลยี ที่ศูนย์การศึกษาอวกาศแห่งเมืองตุลส ทรงกล่าวว่า ทรงปรารถนาที่จะให้ประเทศไทยมีดาวเทียม Spot สักวันหนึ่ง ซึ่งภาพถ่ายจากดาวเทียมนี้จะช่วยปรับปรุงการเกษตรในภาคอีสานได้เป็นอย่างดี

Les 34 ans de Sirindhorn de Thaïlande

2
AVR.

Les Français qui ne se passionnent pas pour la vie des Familles réyales et qui ne lisent pas «Point de Vue», auront pu découvrir, en janvier dernier, sur l'écran de leur téléviseur, la princesse Sirindhorn de Thaïlande. La fille du roi Bhumibol passa une semaine à Paris et dans la région de Toulouse. Nos compatriotes furent sans doute impressionnés par le sérieux de la jeune femme. Sirindhorn ne s'intéresse ni aux mondanités ni aux chansons en vogue. Si elle parle de mode et de vêtements, c'est pour promouvoir l'artisanat de son pays. Si elle aime la musique, c'est la musique traditionnelle de Thaïlande et aussi le jazz. Sa passion : la technologie. Au Centre national d'études spatiales de Toulouse, elle a confié qu'elle aimerait que la Thaïlande possède, un jour, un satellite «Spot» qui permettrait, grâce à des photos, d'améliorer l'agriculture dans le Nord-Est. Ses voyages d'études ne se comptent plus...

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

องค์นายกกิตติมศักดิ์

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

Les Français du monde ont une passion commune pour la vie des Familles
réelles et qui ne s'agit pas « Point de Vue », mais qui de
convenir en janvier d'arriver sur l'écran de leur télévision, la
princesse Srinidhorn de Thaïlande. La fille du roi Bhumibol passa
une semaine à Paris et dans la région de Toulon. Nos compa-
trioles furent sans doute impressionnés par le séjour de la jeune
princesse Srinidhorn et s'intéressent à ses modalités et à ses conditions en voyage. Si elle
s'intéresse à la vie réelle, c'est pour promouvoir l'amitié de son pays. Si elle aime
la musique, c'est la musique traditionnelle de Thaïlande et aussi le jazz. Sa passion : le
volontaire. Au Centre national d'études paternelles de Toulouse, elle a contribué à
la vie de la Thaïlande pendant son séjour, un jour, on célébra « Srinidhorn » et pendant
la nuit, dans la nuit, elle a été la « Srinidhorn » de la nuit.

CHIANGMAI, CAPITALE DE L'ARTISANAT*

■ คารณิ พุทธรักษา**

- Le guide :** Aujourd'hui, nous allons visiter Chiangmaï, capitale de l'artisanat.
- La touriste :** Que va-t-on voir?
- Le guide :** On va passer toute la journée dans des villages d'artisans.
- La touriste :** Il y en a combien?
- Le guide :** Plusieurs. On ne peut pas tout voir dans une seule journée.
- La touriste :** Mais nous avons une semaine devant nous.
- Le guide :** Oui, mais il y a beaucoup de choses à voir. Je propose donc que pour aujourd'hui, on visite les villages artisanaux les plus intéressants. D'accord?
- La touriste :** Très bien. Où on va ce matin?
- Le guide :** Nous passerons la matinée à Bo Sang et à San Kamphaeng.
- La touriste :** C'est loin de la ville?
- Le guide :** Non, Bo Sange est à 9 kms à l'est de Chiangmaï, et San Kamphaeng, 3 kms plus loin.

Sur la route de San Kamphaeng

- Le guide :** L'année 1988 était l'année du tourisme en Thaïlande. On a élargi cette route et beaucoup de commerçants ont fait construire leur boutique tout au long. On peut dire que c'est la route artisanale.
- La touriste :** Je remarque que le trafic est assez dense.
- Le guide :** C'est vrai, car c'est aussi une route touristique. Voilà, on arrive à Bo Sang.
- La touriste :** Oh! on voit partout des ombrelles.
- Le guide :** On ne voit que ça tout au long de l'unique rue du village. Nous allons entrer dans cette boutique-là pour voir les artisans au travail.
- La touriste :** On dirait qu'ils sont très habiles, ces "peintres". Qu'ils dessinent vite avec leur pinceau! C'est chouette! Mais à quoi ça sert ces ombrelles en papier et en tissu? Elles ont des couleurs trop vives.
- Le guide :** Je pense que les gens en achètent surtout pour le plaisir des yeux. Les touristes trouvent comme vous que c'est beau et assez original.

* Cet article est volontairement écrit en style parlé.

** รองศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- La touriste :** Ça coûte combien?
- Le guide :** Attendez, je vais demander le prix à la vendeuse.
- La touriste :** Combien elle coûte, celle-là, la rouge avec des roses?
- Le guide :** 25 baht. Ce n'est pas cher.
- La touriste :** Non, mais c'est un prix fixe? On m'a dit qu'il fallait marchander en Thaïlande.
- Le guide :** Vous avez raison. Je vais demander si elle peut baisser le prix... D'accord, elle vous la laisse pour 20 baht.
- La touriste :** Dans ce cas là, j'en prendrai deux. Je décorerai ma cuisine avec; elle sera plus gaie comme ça.
- Le guide :** L'autre boutique, au bout, fabrique aussi des éventails. Vous voulez jeter un coup d'oeil?
- La touriste :** Avec plaisir. Ils sont, d'ailleurs, moins encombrants que les ombrelles. J'en trouverai peut-être quelques uns pour offrir à mes amis comme souvenirs de Chiangmaï.
- Le guide :** Nous y sommes. Voyez, il y a des éventails de toutes les tailles et de toutes les couleurs.
- La touriste :** C'est pas croyable! Ils sont tous très jolis. Le travail est très soigné et les motifs sont très variés et très fins.
- Le guide :** Ça vous plaît, je vois?
- La touriste :** Oui. Seulement ils ont l'air très fragiles.
- Le guide :** Exact. Ce sont plutôt des objets décoratifs comme les ombrelles.
- La touriste :** Je suis de votre avis. S'ils ne sont pas chers, j'en achète bien volontiers trois...
- Le guide :** On surnomme Bo Sang le "village des ombrelles" parce qu'on voit sécher des ombrelles fraîchement peintes devant la plupart des maisons. Mais, en fait, ce village est très connu aussi pour les meubles sculptés en bois de teck.
- La touriste :** Ah! Ça m'intéresserait bien de voir ces meubles en teck. En France, c'est hors de prix. Mais, cette fois-ci, je vais me contenter de regarder, je ne vais quand même pas tout acheter! Surtout les meubles, c'est trop lourd!
- Le guide :** Ne vous en faites pas. Les commerçants ont leur service d'expédition : on vous livre à votre domicile en France. On entre dans ce magasin?
- La touriste :** Ils sont magnifiques ces meubles! Voyons un peu le prix. C'est assez cher, tout de même.
- Le guide :** Oui, et ça va coûter de plus en plus cher, le teck devient rare, maintenant. Mais, ici c'est au moins 30% moins cher qu'à Chiangmaï.
- La touriste :** Bien. Et ces bols-là, ça sert à quoi?
- Le guide :** Ce sont des saladiers en teck.

- La touriste :** C'est pas mal! J'aime bien les objets en bois. Ces saladiers sont très bien travaillés, ça me plaît bien mais...
- Le guide :** La vendeuse me dit que c'est une fin de série. Si vous en voulez, elle va vous faire un prix. En plus, vous aurez un souvenir en teck!
- La touriste :** C'est vrai. Je prendrai un service pour 8 personnes avec un plateau; ça va m' être bien utile en France.
- Le guide :** Vous ne le regretterez pas, vous avez fait une bonne affaire. Maintenant, on va aller à San Kamphaeng, le village de la soie et du coton.

A San Kamphaeng.

- Le guide :** Ici, à San Kamphaeng, les femmes tissent la soie et le coton sur des métiers traditionnels. On les entend d'ailleurs.
- La touriste :** Oui, ça vient de l'arrière boutique. On peut aller voir?
- Le guide :** Bien sûr. C'est fait exprès. On veut montrer sur place aux clients comment on tisse la soie et le coton à la main.
- La touriste :** Ces filles, elles peuvent en tisser beaucoup par jour?
- Le guide :** Environ 6 mètres si elles se concentrent bien.
- La touriste :** C'est très intéressant. Mais ça doit être pénible pour elles de passer toute la journée là.
- Le guide :** Oh! vous savez, elles ont l'habitude.
- La touriste :** Vous ne savez pas si elles sont bien ou mal payées?
- Le guide :** Je n' en sais rien. Vous voulez que je leur demande?
- La touriste :** Non, ce n'est pas la peine.
- Le guide :** On va voir les produits finis dans le magasin, si vous voulez bien.
- La touriste :** Entendu. J'ai l'impression que je vais encore acheter quelque chose.
- Le guide :** Cette maison est connue pour ses prêts-à-porter en soie et en coton. Le travail est bien fini. Mais c'est à vous de voir.
- La touriste :** J'aime bien tout ce qui est fait main. Tiens! Cette robe de chambre brodée à la main n'est pas mal. La vendeuse parle français?
- Le guide :** Oui.
- La touriste :** Vous avez la même chose en bleu?
- La vendeuse :** Quelle est votre taille?
- La touriste :** Je fais du quarante.
- La vendeuse :** Voilà. Vous voulez essayer? La cabine d'essayage est par là.
- La touriste :** Qu'en pensez-vous?
- La vendeuse :** Elle vous va à merveille!
- La touriste :** Je vais la prendre. Je veux choisir aussi une chemise d'homme et deux cravates en soie pour mon père.
- La vendeuse :** Nous avons un grand choix.

Une demi-heure plus tard.

La touriste : Voilà, j'ai tout ce qu'il me faut. En plus, j'ai pris quatre housses de coussin en coton et un foulard en soie pour ma mère. Tout est très beau et la vendeuse est très gentille.

Le guide : C'est pour ça que je vous ai amenée ici. D'ailleurs, toutes les vendeuses sont très belles. Vous n'avez pas remarqué?

La touriste : Si. Celle qui m'a servie est particulièrement jolie.

Le guide : A part la soie et le coton, San Kamphaeng attire beaucoup de touristes par la beauté de ses jeunes filles.

La touriste : Ça ne m'étonne pas.

Le guide : Il est presque midi, on va rentrer à Chiangmaï pour le déjeuner. Dans l'après-midi, nous irons dans le quartier des argentiers, rue Wua-Lai.

Après le déjeuner, le guide situe un peu la rue Wua-Lai

Le guide : La rue Wua-Lai est près de la porte sud de la vieille ville qu'on appelle "Pratou Chiangmaï. Autrefois, quand on voulait acheter des objets en argent, il fallait venir dans cette rue. Mais, maintenant, plusieurs fabricants ont leur atelier sur la route de San Kamphaeng. Cependant, ce quartier reste attractif pour les touristes. Ils peuvent faire du lèche-vitrine en flânant le long de la rue et même voir les argentiers travailler chez eux. Voilà, on arrive.

La touriste : Je voudrais d'abord faire le tour des magasins.

Le guide : Comme vous voulez.

La touriste : Le magasin en bois là-bas est joli. C'est du teck ?

Le guide : Oui, je crois.

La touriste : On ne voit pas beaucoup de magasins en bois ici.

Le guide : Auparavant, il n'y avait que ça mais on en a démolit et on a fait construire ces immeubles en béton à la place. Comme vous savez, des goûts et des couleurs, on ne discute pas!

La touriste : C'est tout de même dommage. Je pense que ce quartier serait plus attrayant s'il avait conservé son aspect ancien. Oh! zut, je change d'avis, on va seulement entrer dans ce magasin-là.

Le guide : C'est une bonne idée.

La touriste : On dirait qu'il fabrique tout, cet argentier! A quoi ça sert ces boîtes fort bien sculptées?

- Le guide :** A plusieurs usages. Vous pouvez y mettre des cigares, des cigarettes, des bijoux etc...
- La touriste :** Et les bols? Il y en a de toutes les tailles et avec des motifs sculptés différents.
- Le guide :** Généralement, on met des offrandes pour les bonzes dans le grand bol quand on va au temple, et on se sert du petit pour se laver le visage.
- La touriste :** Ils sont trop beaux pour être utilisés.
- Le guide :** Vous avez raison. Maintenant, ces beaux objets ont une autre fonction : ils deviennent décoratifs. Les gens les collectionnent pour décorer leur maison.
- La touriste :** J'aimerais bien, moi aussi, seulement c'est trop cher.
- Le guide :** A côté des ustensiles, ce magasin est aussi spécialisé en bijoux. Actuellement, ils sont très à la mode. Ça ne vous intéresse pas?
- La touriste :** Si, ils sont où?
- Le guide :** Dans la vitrine juste derrière vous.
- La touriste :** Tiens! Je n'ai pas remarqué. C'est de l'argent véritable?
- Le guide :** Oui.
- La touriste :** Les boucles d'oreilles, les chaînes avec pendentif et les broches sont très belles mais je n'en porte jamais. J'aime mieux les bracelets et les ceintures. Mais ils doivent coûter cher?
- Le guide :** Les prix sont différents, c'est au poids. Certains sont creux, d'autres massifs.
- La touriste :** Celui-ci pèse combien?
- Le guide :** C'est marqué 80 grammes.
- La touriste :** C'est combien le gramme?
- Le guide :** 18 baht. Ça fait donc 1,440 baht.
- La touriste :** C'est pas donné. Mais le motif en torsade me plaît bien. Je voudrais le prendre si la vendeuse peut me le faire moins cher.
- Le guide :** Elle dit que c'est impossible car ici les prix sont fixes, raisonnables et les mêmes pour tout le monde, Thaïlandais et étrangers.
- La touriste :** Ah! L'exception confirme la règle! Je croyais qu'on pouvait marchander partout et que ça coûtait toujours plus cher pour les "Farangs".
- Le guide :** Si vous voulez, nous pouvons aller dans le magasin à côté pour comparer les prix.
- La touriste :** Oh! Non! C'est inutile. Je décide de prendre ce bracelet, malgré son prix, car je le trouve très beau et comme ça nous pourrions rentrer à avoir mal aux pieds.
- Le guide :** Vous ne voulez donc pas jeter un coup d'oeil au magasin de laque au bout de la rue?

- La touriste :** Non, je suis fatiguée. Un autre jour, peut-être.
- Le guide :** Très bien. Alors, je vous ramène à l'hôtel et je reviendrai vous chercher après le dîner pour aller au marché de nuit, le fameux "Night Bazar".

Au Night - Bazar...

- Le guide :** **D**ans ce marché, les artisans des environs de Chiangmaï viennent vendre leurs produits. On y trouve aussi des montagnards de différentes tribus qui attirent beaucoup d'acheteurs avec leur artisanat tribal.
- La touriste :** Il est immense, ce marché. Comme on a vu les produits artisanaux de Bo-Sang et de San-Kamphaeng ce matin, je préfère voir directement ceux des montagnards.
- Le guide :** D'accord. On va aller plus loin.
- La touriste :** Il y a toujours une telle foule ici?
- Le guide :** Oui, surtout au moment des fêtes. Normalement, les touristes Thaïlandais et étrangers viennent faire leurs emplettes ici tout en se promenant. D'ailleurs, le quartier reste très animé assez tard la nuit.
- La touriste :** Je remarque que la plupart des étalages exposent des vêtements de styles variés.
- Le guide :** En gros, il y a six tribus en Thaïlande et chaque tribu a son propre costume. On peut donc distinguer les montagnards par leurs habits.
- La touriste :** Ils sont non seulement variés mais aussi très colorés.
- Le guide :** Les montagnards aiment bien les couleurs vives. Leur costume traditionnel frappe surtout par son aspect multicolore.
- La touriste :** A voir ces vêtements, j'ai l'impression qu'ils sont très coquets, ces montagnards.
- Le guide :** Surtout ils adorent les ornements. Ils se parent de perles, de graines et de bijoux en argent.
- La touriste :** La marchande qui porte la tunique au grand col rouge est de quelle tribu? Je trouve que son turban lui va très bien.
- Le guide :** Elle est Yao. Les femmes Yao sont très douées pour les broderies à la main.
- La touriste :** Et celle-là, avec la coiffe décorée de pièces d'argent et de plumes très voyantes?
- Le guide :** C'est une Hmong. On dit que les femmes Hmong ne se séparent jamais de leur coiffe de la naissance à la mort.
- La touriste :** Pas possible! Ça doit peser très lourd sur la tête! A propos, les vestes qu'elle vend sont très belles. Elles sont toutes brodées à la main?

- Le guide :** Bien sûr! Tout est fait main, même le tissu est tissé et teint ; en indigo à la main.
- La touriste :** Et là-bas, accroché au mur, c'est pas un couvre lit?
- Le guide :** Si. C'est très travaillé, n'est-ce-pas? On peut même décorer un mur avec.
- La touriste :** Effectivement, mais je vais prendre plutôt deux de ces pochettes, c'est pratique et pas encombrant. Voilà, je pense que ça suffit pour aujourd'hui. J'ai tellement marché et tellement acheté! Je reviendrai pour regarder le reste de plus près si on a le temps
- Le guide :** Vous pouvez même revenir tous les soirs si vous ne vous en lassez pas.
- La touriste :** Vous avez raison de dire que Chiangmaï est la capitale de l'artisanat. J'ai vu tant de produits artisanaux en une seule journée!
- Le guide :** Et ce n'est pas tout. Demain, quand nous irons au sommet du Doi Intanon par la route de Chom-Tong, nous visiterons encore quelques villages artisanaux comme Muang Kung, réputé pour sa poterie en terre cuite et Ban Tawaï, célèbre pour ses imitations d'objets d'art antiques.
- La touriste :** Raison de plus pour rentrer nous reposer maintenant. Comme ça, nous serons frais et dispos pour demain. Et merci beaucoup pour cette journée bien remplie et très agréable!
- Le guide :** Je vous en prie.

Avril, 1989.

D.S. CAFÉ

ปากซอยสุขุมวิท ซอย 5 โทร. 251-3333

เชิญชิมอาหารฝรั่งเศสขนานแท้

เช่น เบ็ดอบส้ม Canard à l'orange

เนื้อแกะอบ Gigot d'Agneau

หอยแมลงภู่ออบ Moules farcies

ชาวเวอเคราต์ หรือ ซูครุท Choucroûte Garnie

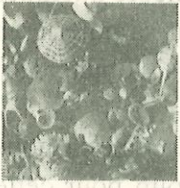
ขนมเค้กรสยุโรปหลายชนิด

ฝีมือเจ้าของร้าน บรรยาภาคกันเอง

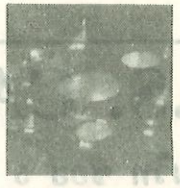
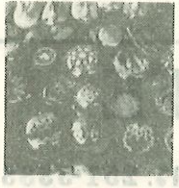
ราคาย่อมเยา

เก็บเล็กผสมน้อย

จาก... ศิลปหัตถกรรมไทย ☆ ☆ ศิริธร คุณฤทธิพรณ์ *

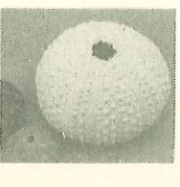
ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในด้านงานศิลปหัตถกรรม ซึ่งกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็นงานที่ใช้ฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่

ชาวบ้าน ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทยเพิ่ม

มากขึ้น เป็นผลทำให้สินค้าหัตถกรรมไทยได้มีโอกาสพัฒนา

รูปแบบและประโยชน์ใช้สอยจนเป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยว ประกอบกับในปี พ.ศ. 2532 เป็นปีศิลปหัตถกรรมไทย ทำให้สินค้าทางด้านนี้ได้รับการพัฒนาให้มีความสวยงามและมีรูปแบบแปลก ๆ โดยได้รับ

ความร่วมมือจากภาคเอกชน และภาครัฐบาล งานศิลปหัตถกรรมที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมีหลายอย่าง ดังนี้

งานแกะสลักไม้ โดยเฉพาะไม้สัก ซึ่งแกะสลักเป็นตู้เตียง เฟอร์นิเจอร์ หรือของที่ระลึกต่าง ๆ ศูนย์กลางมีที่จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องเงิน ทำเป็นเครื่องประดับ เครื่องใช้ เช่น กระเป่าถือ ชั้นเงิน ชลช มีการทำอยู่หลายจังหวัด เช่น เชียงใหม่ ลำปาง มหาสารคาม

เครื่องเงิน ทำเป็นของที่ระลึกต่าง ๆ หรือ เครื่องใช้ เช่น ถาด กล้อง แจกัน ลงรักอย่างสวยงาม เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

การทำร่มจากกระดาษสา หรือการทำพัด มีการวาดลวดลายอย่างสวยงามบนร่มหรือด้ามพัด ซึ่ง จะพบเห็นได้มากที่ อำเภอสันกำแพง และที่บ่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคเหนือของไทยได้ชื่อว่าเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงทางด้านงานศิลปหัตถกรรม รวมทั้งงานฝีมือชาวเขา เช่น การทอผ้า การปัก การประดิษฐ์เสื้อผ้า ของที่ระลึก แม้กระทั่งของใช้ต่าง ๆ การทอผ้าฝ้าย ผ้าไหม หรือ การทำเสื่อม่อฮ่อม ที่มีชื่อเสียงเป็นงานจากจังหวัดแพร่ มีการทำตุ๊กตาสัตว์ดินเผา หรือการทำของที่ระลึก เช่น ที่รองจาน ที่ใส่กระดาษทิชชู สิ่งเหล่านี้จะพบเห็นได้มากมาย และราคาไม่แพงเลย เมื่อเทียบกับการใช้ฝีมือ แรงงาน

ศูนย์กลางงานศิลปหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงภาคเหนืออยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้แล้วยังจะพบบางทางด้านศิลปหัตถกรรมตามภาคอื่น ๆ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีชื่อเสียงในการทอผ้า และเครื่องปั้นดินเผา

ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ผ้าพื้นเมือง ผ้าไหม

ยโสธร ทอเสื่อกก เสื่อปรีอ

เลย ผ้าห่มนอน ทำด้วยนุ่นจากอำเภอยางชุมน้อย

นครราชสีมา เครื่องปั้นดินเผา โดยเฉพาะที่อำเภอด่านเกวียน

ปัจจุบันนี้ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีการพัฒนา โดยนำผ้าพื้นเมืองมาประดิษฐ์เป็นวัสดุอย่างอื่น เช่น หมอนอิง หมอนขวาน กระเป๋าเอกสาร กระเป๋าถือ ของธนบัตร

ส่วนทางภาคใต้ งานศิลปหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงมีอยู่หลายจังหวัด เช่น

นครศรีธรรมราช มีชื่อเสียงมากในด้านเครื่องถมไม่ว่าจะเป็นด้านของใช้ หรือของที่ระลึกมีลวดลายที่สวยงามมาก เป็นของใช้ชั้นสูง ราคาแพง

นราธิวาส มีชื่อเสียงมากในการนำย่านลิพามาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า กำไล ของที่ระลึกอื่น ๆ เป็นงานที่ต้องใช้ช่างฝีมืออย่างละเอียด

ภูเก็ต มีการนำเปลือกหอยมุกมาทำเป็นของที่ระลึก เป็นโคมไฟฟ้านำมาประดับในเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ สงขลา ผ้าเกาะยอจากจังหวัดสงขลามีชื่อเสียงในด้านการทอลวดลายของผ้า และความละเอียดอ่อน

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีอีกหลายจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ เช่น จังหวัดจันทบุรี มีชื่อเสียงในเรื่องการเจียรระโนเพชรพลอย การออกแบบและประดิษฐ์เครื่องประดับด้วยอัญมณี จังหวัดอุตรดิตถ์ การทำตุ๊กตาชาววัง อย่างทอง สิงห์บุรี ฆ้องนาท การใช้ไม้ไผ่หรือหวายสานเป็นตะกร้า กระเจาด หรือกระเป๋าเครื่องใช้ต่าง ๆ หลังฤดูเก็บเกี่ยวแล้วชาวนามีเวลาว่างก็จะนั่งทำงานฝีมือ ในปัจจุบันนายทุนจากกรุงเทพฯนำวัสดุต่าง ๆ ไปจ้างชาวนามที่ว่างจากการทำงาน ผิดกับสมัยก่อนที่ชาวนามจะจัดหาวัสดุเองและผลิตสินค้าเหล่านี้นำมาขายให้แก่พ่อค้าคนกลาง

สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับงานทางด้านศิลปหัตถกรรม คือ การขาดแคลนแรงงาน เพราะคนส่วนใหญ่หันมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น และนอกจากนี้ผลตอบแทนจากงานทางด้านนี้ยังให้รายได้ต่ำ ทำให้เด็กรุ่นใหม่ให้ความสนใจต่องานที่ใช้ฝีมือน้อยลง จึงควรจะมีการอนุรักษ์และสนับสนุนงานฝีมือนี้ให้มากขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของไทยด้วย

การเสนอแนะศัพท์ศิลปหัตถกรรม

หัตถกรรม	- artisanat (m.)
การทำเครื่องเงิน	- argenterie (f.)
การทำพัด	- confection des éventails
การทำร่มด้วยกระดาษสา	- fabrique des ombrelles avec l'arbre "sa"
เครื่องเงิน	- laque (f.)
เครื่องถม	- nielle (m.)
ภาชนะไม้ไผ่สาน	- récipient en lattes de bambou
การทำเครื่องทองเครื่องเงิน	- orfèvrerie (f.)
เครื่องปั้นดินเผา	- poterie (f.)
เครื่องเคลือบดินเผาชนิดหนึ่งใช้น้ำเคลือบสีเขียว เทา หรือสีน้ำเงินเข้ม	- celadon (m)
เครื่องเคลือบดินเผาทั่ว ๆ ไป	- céramique (f.)
การแกะสลักไม้	- sculpture (f.) sur bois
ไม้สัก	- bois de teck
การทอ	- tissage (m.)
การจักสาน	- vannerie (f.)
หวาย	- rotin (m.)
ต้นกก	- roseau (m.)
ต้นไผ่	- bambou (m.)
เสื่อกก	- natte (f.) en roseau
การเจียรระย้าอัญมณีมีค่า	- taille (f.) des pierres précieuses
หอยมุก	- coquillage (m.) nacré
ย่านลิเภา	- Yane Lipao (m.)
ตุ๊กตาชาววัง	- les poupées de la Cour

ศิลปหัตถกรรมที่ ลา ซาร์ต

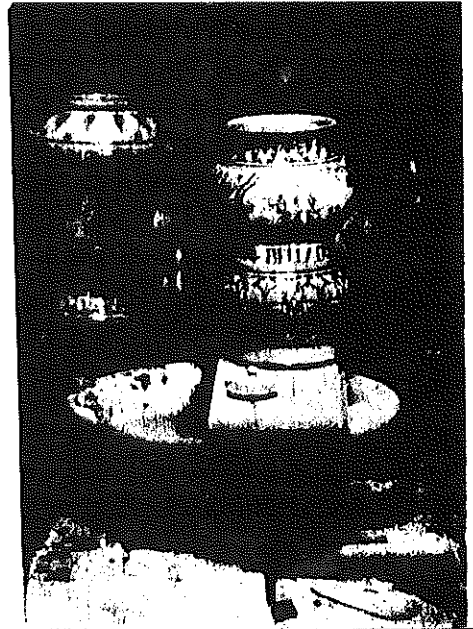
L'artisanat de la Sarthe

ลิตธา พินิจกุลคล *

ลา ซาร์ต เป็น département หรือจังหวัดในแคว้น Maine ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของ Bassin Parisien เป็นเมืองเก่าแก่สืบสาวราวเรื่องทางประวัติศาสตร์ไปจนถึงสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 3 อันเป็นสมัยที่พวกแซร์มานิกเข้ารุกรานทำลายกำแพงเมืองและจุดไฟเผาได้รับความเสียหายมาก พอก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาใหม่ก็ถูกอังกฤษรุกรานซ้ำอีก จนกระทั่งสงครามโลกทั้งสองครั้ง ลา ซาร์ต ก็ไม่รอดตกเป็นเหยื่อของสงคราม

แต่ ลา ซาร์ต ก็ยังยืนหยัดคงความเป็นเมืองเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ และเคยเป็นที่พำนักอาศัยบุคคลสำคัญของประเทศฝรั่งเศสเป็นจำนวนมาก ทั้งสตรีงามและบุรุษนักปราชญ์ เช่น René Descartes (1596-1650) นักปราชญ์ทางวิทยาศาสตร์ Pierre de Ronsard (1524-1585) กวีเอกหัวหน้ากลุ่ม ดาวลูกไก่ และ Alfred de Musset (1810-1857) กวีเอกเป็นต้น

ชื่อเมือง Le Mans ที่ตั้งก้องไกลของนักแข่งรถนั้น อยู่ใจกลาง ลา ซาร์ต นื่อง และผู้ที่ชอบ 'แม่วัวหัวเราะ' ก็คงจะตระหนักดีว่า เนยแข็งชนิดนี้ "La Vache qui Rit" ผลิตขึ้นที่ ลา ซาร์ต คนที่ชอบโดยสารรถไฟทั้งภายในภายนอกประเทศฝรั่งเศสก็มักจะคุ้นกับตู้นอน หรือ Voiture-Lits หรือ Wagons-Lits ที่ผลิตจากโรงงานแห่ง ลา ซาร์ต

Un artisan potier à Malicorne
(Photo HAMELIN.)

สิ่งที่น่าสนใจมาก ๆ อีกอย่างหนึ่ง ก็คือศิลปหัตถกรรมของชาว ลา ซาร์ต มีอัจฉริยภาพสูงทางด้านศิลปกรรมพื้นบ้าน สมควรเรียกว่าเป็นศิลปินได้เป็นอย่างดี พวกเขาเก่งทั้งการปั้น การปัก การทำเครื่องทอง การทำเครื่องเหล็ก การทำกระจก การทำเครื่องเคลือบดินเผา รายละเอียดของศิลปหัตถกรรมของ ลา ซาร์ต จะเป็นอย่างไรบ้างขอเชิญอ่านข้อความต่อไปนี้ ซึ่งเพื่อนสมาชิก สคฝท. อาจนำไปดัดแปลง ใช้เป็นบทอ่านในชั้นเรียน หรือนอกชั้นเรียนได้ตามอัธยาศัย

C'est ainsi qu'il y a, dans les ateliers artisanaux de la Sarthe, environ 2600 apprentis-soit l'effectif d'un grand établissement d'enseignement technique et professionnel-répartis dans plus de 80 métiers et parmi plus de 250 communes. Ces jeunes sont placés sous contrat et l'on sait, par l'exemple de ceux qui les ont précédés, qu'ils constitueront une main-d'oeuvre tout à fait à la hauteur de sa réputation, tant en ce qui concerne la qualification acquise que ses possibilités d'adaptation.

Les cours professionnels organisés par la Chambre de Métiers complètent cet enseignement direct et la stabilité professionnelle, passé le temps de formation, est significative et satisfaisante.

L'artisanat s'adapte, il est état de création continue. Il a connu dans le passé d'autres évolutions, d'autres révolutions et, s'il est venu jusqu'à nous, c'est bien évidemment qu'il a pu, voulu et su s'adapter. Actuellement, les Chambres de Métiers agissant, tant sur le plan départemental que régional et national, mettent en place les moyens d'une observation méthodique de l'évolution de l'artisanat et des interventions nécessaires à garantir son adaptation.

Enfin, il est une vocation où l'artisanat occupe une position toute particulière, c'est celle de l'art, puisqu'il s'agit, plus que pour toute autre activité, d'une production personnalisée. Le département de la Sarthe conserve en ce domaine une place de choix grâce au génie de ceux qui sont à la fois des artisans et des artistes. Les arts de la ferronnerie, de l'orfèvrerie, de la broderie, de la reliure, des vitraux et, surtout, celui de la céramique assurent à notre département une renommée et un prestige indiscutables.

Si les poteries de Malicorne, par exemple, sont particulièrement connues, tant en France qu'à l'étranger, il est beaucoup d'autres artisans dont la production artistique porte le renom de la France bien au-delà de ses frontières.

(จาก La Sarthe สำนักพิมพ์ R. THIVILLIER, 1984 หน้า 118)

เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็ว ในการติดต่อกับ ฝ่ายจำหน่าย ของ

วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์

โปรดติดต่อ ฝ่ายจำหน่าย **แห่งใหม่** เท่านั้น

เลขที่ 31/1-2 ซอยศิริวัฒน์ (ข้างเรือนจำลองเปรม-ร้านนายเหมื่อน)

ถนนมหาไชย (ระหว่างศาลาเฉลิมไทย-วังบูรพา)

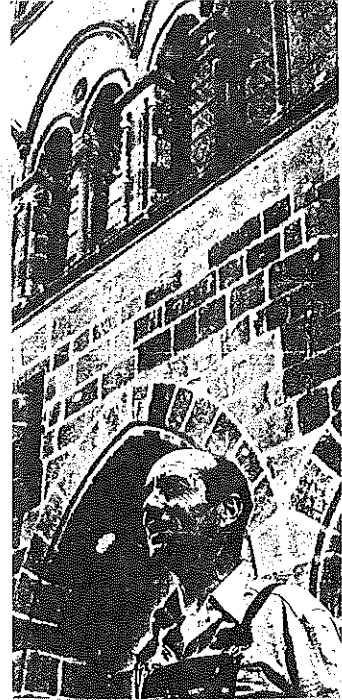
จากท่อเหล็กสู่สิ่งศิลป์

งานฝีมือของ Jean-Marc แห่ง Cordes-sur-Ciel

สิทธา พิณีภูวคด

กอร์ด (Cordes) เป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนยอดเนินเขาสูงระฟ้า นับเป็นชัยภูมิที่เหมาะสมมากทางยุทธศาสตร์ เพราะแลเห็นศัตรูได้ง่าย และรอบด้าน กอร์ด ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส ใกล้ ๆ เมืองทูลุส (Toulouse)

ที่เมืองนี้มีช่างประกอบเครื่องทำความร้อน ชนิดที่เรียกว่า le chauffage central ได้กลายเป็น ศิลปินพื้นบ้านซึ่งนำท่อเหล็กสำหรับทำ chauffage มาหล่อหลอมเชื่อมต่อเข้าด้วยกันเป็นรูปคนๆ ที่ให้ความหมายทั้งทางวรรณคดี อาชีพและคติชีวิต เขาชื่อ Jean Marc อายุ 50 ปี เมื่อเป็นเด็กต้องละทิ้งโรงเรียนออกมาทำงานหาเลี้ยงตัวเอง และหาเลี้ยงพ่อแม่ซึ่งแก่ชรา เขาเป็นเกษตรกรทำไร่ไถนา ครั้นต่อมาอากาศที่หนาวรุนแรง และลูกเห็บได้ทำลายไร่ไถนาของเขาเสียหายหมด เขาจึงต้องทิ้งไร่เข้าไปหางานทำในเมืองเป็นช่างประกอบชิ้นส่วนเครื่องทำความร้อนโดยใช้ท่อเหล็กมาเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน และแล้วก็เกิดเหตุประหลาดขึ้น เขาแลเห็นท่อนเหล็กเป็นรูปคน ! นี่ก็คือความบังคาลใจของศิลปิน เขากลายเป็น ศิลปินเหล็กหล่อ ที่มีผลงานเป็นสิ่งศิลป์ที่มีคุณค่ายิ่ง เชิญอ่านคำสัมภาษณ์ ของเขาได้⁽¹⁾

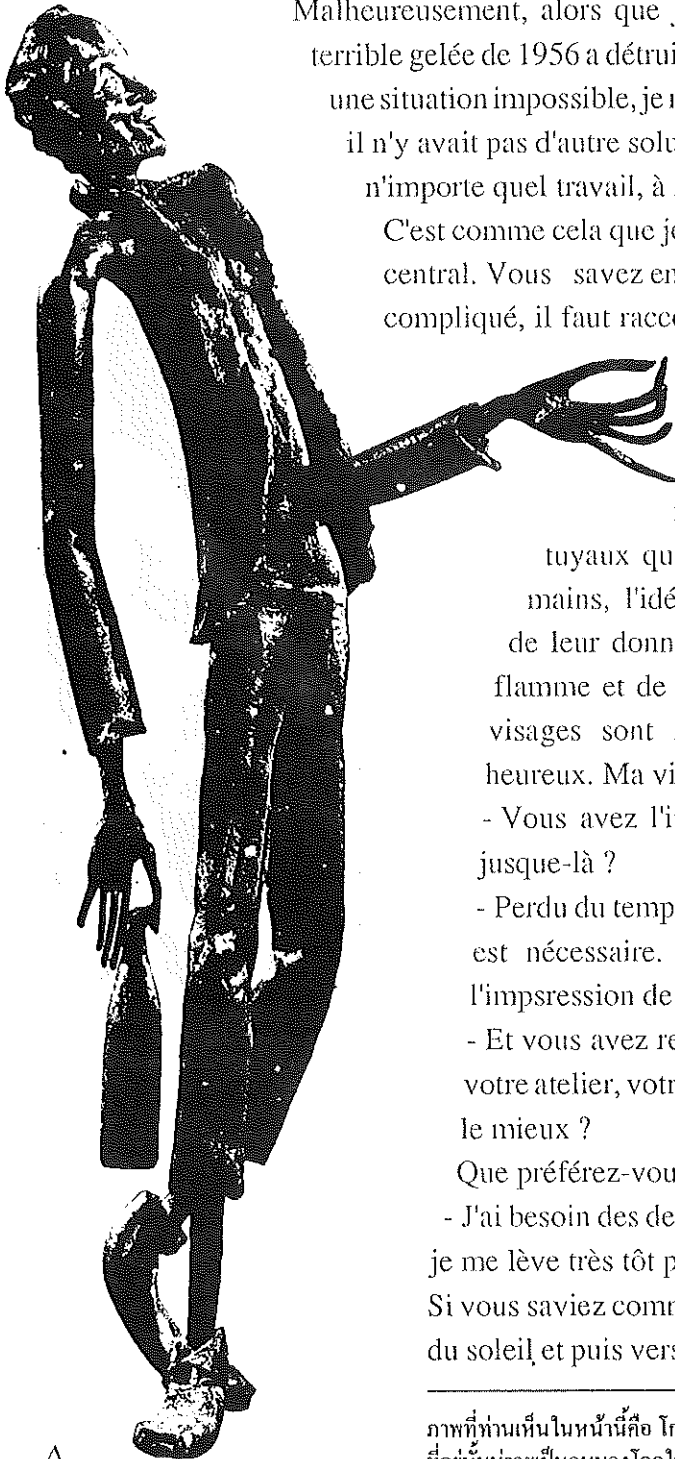
Jean-Marc et sa maison

- Quel âge avez-vous, Jean- Marc ?
- Cinquante ans passés.
- Vous êtes né ici ?
- Tout près d'ici.
- Comment êtes-vous arrivé à cette création artistique ?
- Avez-vous fait des études qui vous y ont préparé ?

- Absolument pas. Très jeune, j'ai quitté l'école pour travailler, je veux dire : pour gagner ma vie. Mon vieux père était infirme et avait besoin de mon aide. J'ai travaillé la terre très tôt et je suis devenu paysan, vigneron, tout naturellement. J'aime la terre, le travail de la terre.

* ศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹⁾ จาก Chroniques de France, "Cordes-sur-Ciel", CLE international, Paris, หน้า 5

△
L'heureux clochard

Malheureusement, alors que j'étais marié et père de famille, la terrible gelée de 1956 a détruit ma petite exploitation. J'étais dans une situation impossible, je n'avais pas de quoi nourrir les miens, il n'y avait pas d'autre solution que d'aller chercher du travail, n'importe quel travail, à Albi qui est à 20 kilomètres.

C'est comme cela que je suis devenu monteur en chauffage central. Vous savez en quoi cela consiste, ce n'est pas très compliqué, il faut raccorder des tuyaux, les souder bout à bout pour faire des canalisations. Voilà !...

Ça m'a permis de faire vivre ma famille et puis, un jour, avec ces tuyaux que j'avais toute la journée entre les mains, l'idée m'est venue de faire autre chose, de leur donner une forme, de les chauffer à la flamme et de les façonner avec le marteau. Des visages sont nés; des personnages...et j'ai été heureux. Ma vie a changé

- Vous avez l'impression d'avoir perdu du temps jusque-là ?

- Perdu du temps ? Pas du tout ! Tout, dans une vie, est nécessaire. En tous les cas, j'ai maintenant l'impression de mettre les bouchées doubles. ⁽¹⁾

- Et vous avez retrouvé la terre, je crois. Vous avez votre atelier, votre forge et vos vignes... Où êtes-vous le mieux ?

Que préférez-vous ?

- J'ai besoin des deux. La terre, c'est le silence, la paix, je me lève très tôt pour travailler dans ma vigne.

Si vous saviez comme on est bien dans la vigne au lever du soleil et puis vers dix heures... je viens à mon atelier.

ภาพที่ท่านเห็นในหน้านี้คือ โกลซาร์ต ผู้มีความสุข อันที่จริงโกลซาร์ต ซึ่งเร่ร่อนไม่มีที่อยู่ไม่น่าจะเป็นคนมองโลกในแง่ร้ายและต่อต้านสังคม แต่โกลซาร์ตของ Jean-Marc กลับมีความสุข มีชีวิตอยู่กลับขาคเห่า

¹⁾ De rattraper le temps perdu.

ย่อประปาของ Jean-Marc ยังเล่านิทานให้เราฟังก็ได้ เช่น นิทานของ ลา ฟองแตน (La Fontaine) เรื่องช่างรองเท้ากับนายธนาคาร ชื่อเดิมว่า Le Savetier et le Financier ชื่อใหม่ว่า Le Cordonnier et le Banquier

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงช่างทำรองเท้าที่มีความสุขถึงแม้จะยากจนเงินทอง ตรงกันข้ามกับนายธนาคารที่ร่ำรวยมากกลับไม่ค่อยได้ร้องเพลง นอนก็ไม่ค่อยหลับ บุคคลทั้งสองได้มาพบกันและขอแลกเปลี่ยนอะไรกัน ผลของการแลกเปลี่ยนเป็นอย่างไรเชิญอ่านนิทานคำกลอน ต่อไปนี้

รูปซ้ายเป็นภาพเศรษฐี ขวาเป็นภาพช่างทำรองเท้ากำลังคืนเงินให้เศรษฐี

LE SAVETIER ET LE FINANCIER

Un savetier chantait du matin jusqu' au soir :
C' était merveille de le voir,
Merveille de l' entendre (...)
Son voisin au contrat tout cousu d' or,
Chantait peu, dormait moins encore
C' était un homme de finance.
Si au lever du jour parfois il s' endormait,
Le savetier, en chantant, le réveillait ;
Et le financier se plaignait
Qu' on ne puisse, au marché,
Acheter le sommeil
Comme le manger et le boire.
Il fait venir chez lui le chanteur,

Et lui dit : « Voyons, mon cher Grégoire,
Combien gagnez-vous par an ? - Par an ? Ma foi, Monsieur,
Dit en riant
Le joyeux savetier, ce n'est pas de cette façon que je compte !
Je vis au jour le jour.
Il suffit que j'arrive à la fin de l'année.
Chaque jour m'apporte le pain qu'il me faut.
- Eh bien ! dites-moi alors combien vous gagnez par jour.
- Tantôt plus, tantôt moins : le problème c'est
Qu'il y a dans l'année trop de jours où on ne peut travailler.
Monsieur le Curé trouve toujours quelque nouveau saint à fêter.
On nous ruine avec ces fêtes,
Sans cela, je gagnerais assez ! »
Le financier, riant de sa naïveté, lui dit :
«Je veux, dès aujourd'hui, changer votre existence
Prenez ces pièces d'or : gardez-les avec soin,
Pour vous en servir quand vous en aurez besoin. »
En voyant cette somme, le savetier a l'impression
De voir tout l'argent que la terre a produit depuis plus de cent ans.
Il retourne chez lui ; dans sa cave, il enferme son trésor
Et...sa joie en même temps.
Il ne chante plus, il perd le sommeil,
Il soupçonne tout le monde, il est toujours inquiet,
Et la nuit,
Si un chat fait du bruit,
Il court voir si ce n'est pas son argent qu'on lui vole.
A la fin, le pauvre homme
Court chez celui qu'il ne réveille plus de ses chansons...
«Rendez-moi, lui dit-il, mon sommeil
Et mes chansons
Et reprenez vos pièces d'or. »

D'après LA FONTAINE.

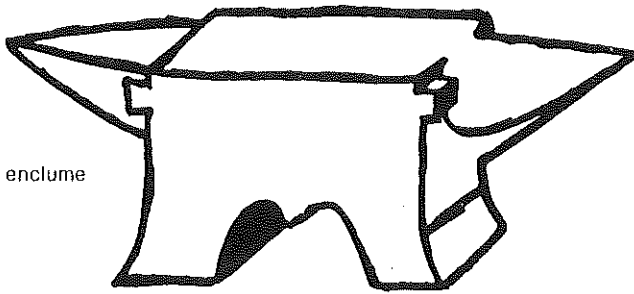
เห็นหรือยังว่าเงินทองไม่สามารถซื้อความสุขได้เสมอไป
สิ่งศิลปะที่สร้างจากมือสองข้างของศิลปินพื้นบ้านแห่ง กอร์ด ช่างนำสนใจจริง ๆ

เราตามไปดูวิธีทำท่อเหล็กให้เป็นสิ่งศิลปะกันเถิดเข้าไปในโรงตีเหล็ก (la forge) กับ จากโรงตีเหล็ก
แห่งนี้งานศิลปะของ Jean-Marc ได้เดินทางไปสู่โลกกว้าง ไปจนถึงประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา รุสเซีย...
เป็นศิลปะพื้นบ้านที่พัฒนาขึ้นเป็นศิลปะของโลก พัฒนาจากนิ้วมือแห่งนางฟ้าซึ่งสร้างสรรค์ด้วยความประณีต
จดงาม

LA FORGE ⁽¹⁾

Tout en parlant, nous descendons de larges marches de pierre, au coeur de la maison... deux étages semble-t-il. Il fait sombre et frais.

«Quand je revois cet amas⁽²⁾ de pierres, de terre qui était ici même. Il y en avait des tonnes, c'est vrai ! Je me demande parfois comment j'y suis arrivé !...»

enclume

enclume

ont l'habitude des visiteurs ; à l'occasion, elles viennent se poser sur votre épaule, comme pour prendre part à la conversation !

Autour de l'enclume, des barres de fer, des tuyaux en désordre d'où sortent une main, une silhouette, un visage... essais, recherches, oeuvres en cours.

Soufflet de forge

Et nous voilà dans la forge. Même salle haute aux murailles sévères... non ! « sévères » ne convient pas à cet endroit ; par les hautes fenêtres, le regard est entraîné vers les vignes, les prairies, les collines à l'horizon, un paysage d'une exceptionnelle douceur.

Des tourterelles accueillent Jean-Marc par des battements d'ailes. Elles vivent là en liberté ; le bruit de la forge, celui du marteau leur sont familiers ; elles

Jean-Marc se prépare à allumer la forge, avec des gestes lents, comme réglés ; sans lever les yeux il trouve la chaîne de l'énorme soufflet et l'actionne lentement, régulièrement ; le charbon rougit. Il nous explique ce que doit être un feu de forge... et il se met au travail.

Des visiteurs vont venir, des clients, des amis. Si les Français connaissent encore peu Jean-Marc, on vient par contre de très loin, du Japon, des Etats-Unis, d'Union Soviétique, et ses sculptures partent maintenant aux quatre coins du monde avec ce message d'espoir, d'espoir dans l'homme, qu'il met dans chacune d'elles.

¹⁾ อ่างแก้ว หน้า 8

²⁾ Un amas : un tas.

พรหมแขวนของฝรั่งเศส

(Tapisserie Française)

จรัสลักษณ์ ศกุนตะดิภรณ์ *

พรหมแขวน งานศิลปะที่งดงามซึ่งมีความคงทนและมีคุณค่าอย่างยิ่ง เป็นงานฝีมือที่ละเอียดปราณีต ซึ่งบางชิ้นต้องใช้เวลาปักหรือถักทอนานนับปี ก่อนที่จะสำเร็จเป็นผืนพรหมที่จะใช้ประดับฝาผนังตามพระราชวัง โบสถ์ หรือที่อยู่อาศัยต่าง ๆ ได้ นอกจากพรหมแขวนจะมีความงดงามด้วยฝีมือการออกแบบอันเป็นเลิศของจิตรกรและมีฝีมือการถักทออันยอดเยี่ยมของนักทอพรหมอาชีพแล้ว พรหมแขวนบางผืนยังมีคุณค่าประโยชน์ทางด้าน ประวัติศาสตร์อย่างสำคัญ เพราะจะมีเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น ๆ ปรากฏอยู่บนผืนพรหม เช่นจิตรกรจะจำลองภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชนชั้นสูงในสมัยยุคต่าง ๆ ชีวิตประจำวันของสามัญชน ความเชื่อทางศาสนา การรบทัพจับศึก นิยายปรัมปราของท้องถิ่นต่าง ๆ ลงบนแผ่นภาพร่างซึ่งเรียกว่า Carton ซึ่งได้รับการขยายใหญ่ตามขนาดของพรหมที่จะทอจริง ๆ แล้วนักทอพรหมอาชีพ ก็จะปักหรือทอออกมาเป็นผืนพรหม ผืนพรหมที่บรรยายเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ จะสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในเรื่องการศึกษาถึงเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

นับตั้งแต่สมัยกลางมาจนถึงสมัยปัจจุบัน ประเทศฝรั่งเศสมีชื่อเสียงมากในเรื่องการผลิตพรหมแขวน โดยมีศูนย์กลางอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ หลายแห่งคือ ทางแถบ Ile-de France แถบลุ่มแม่น้ำ Loire แถบเมือง Arras ทางตอนเหนือ และเมือง Aubusson ทางตอนกลางของประเทศ ถ้าจะกล่าวถึงที่มาของพรหมแขวนซึ่งเข้ามาสู่ประเทศฝรั่งเศส เมื่อหลายร้อยปีมาแล้วนั้น ก็พอจะสันนิษฐานได้เป็น 2 กรณี คือ

1. พวกขุนนางชาวฝรั่งเศสซึ่งเดินทางไปร่วมรบในสงครามครูเสด ในระหว่างศตวรรษที่ 11, 12 และ 13 ซึ่งมีความประทับใจในความงามของพรหมแขวนของชาวอาหรับ ได้นำพรหมแขวนจากทางตะวันออกกลับมายังประเทศฝรั่งเศสด้วย

2. ในปี ค.ศ. 732 ชาวอาหรับซึ่งเข้ามาครอบครองประเทศสเปนและส่วนหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส เป็นผู้นำพรหมแขวนจากตะวันออกเข้ามาสู่ประเทศฝรั่งเศสด้วย โดยผ่านมาจากประเทศสเปน ทั้งนี้มีหลักฐานปรากฏชัดว่า ในศตวรรษที่ 9 นั้นได้มีโรงงานทอพรหมหลายแห่งตั้งขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นเวลาก่อนหน้าที่สงครามครูเสดจะเกิดขึ้นถึงเกือบ 200 ปี

เมื่อพรหมแขวนได้เข้ามาสู่ประเทศฝรั่งเศสแล้ว ก็ได้แพร่หลายมากนัก ได้มีเอกสารบางชิ้นกล่าวถึงพรหมแขวนซึ่งถูกนำไปประดับโบสถ์วิหาร แต่ก็ไม่อาจหาหลักฐานมายืนยันได้ จึงไม่อาจทราบได้ว่าพรหมแขวนในสมัยแรก ๆ มีเทคนิคการทอถักอย่างไร พรหมแขวนแห่งบายเออ (Tapisserie de Bayeux) หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า พรหมแขวนของพระนางมาทิลด์ (Tapisserie de la reine Mathilde) เป็นหลักฐานชิ้นหนึ่งในจำนวนน้อยชิ้น ของพรหมแขวนในศตวรรษที่ 11 ซึ่งเทคนิคการผลิตนั้นไม่ได้ใช้การทอ แต่ใช้วิธีปักลงบนผืนผ้าด้วยด้ายขนสัตว์ เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยพระเจ้าวิลเลียม ผู้พิชิต (Guillaume le Conquérant)

* อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศส โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย เขตบางเขน กทม.

Duc de Normandie ซึ่งทรงกรีธาทัพเรือไปชิงบัลลังก์อังกฤษ จากพระเจ้า แฮโรลด์ที่ 2 และทรงได้รับชัยชนะ พรหมสินีนี้เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทัพเรืออาวูญุโทปปรณร์, เครื่องแต่งกาย, และประเพณีของพวก นอร์มองด์ (Normands)

พรหมแขวนแห่งบาเยอ

การทอพรหมแขวนของฝรั่งเศสเริ่มแพร่หลายในราวศตวรรษที่ 14 ได้มีการพัฒนาด้านการทอพรหมแขวนอย่างกว้างขวาง กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูงให้การสนับสนุนเป็นอย่างมาก ศูนย์กลางการทอพรหมที่สำคัญ อยู่ที่ Paris และ Flandre โดยนักทอถัก

พรหมอาชีพจะทำงานเป็นหัตถกรรมในครัวเรือน และจะจับกลุ่มตามเมืองต่าง ๆ แถบ Ile-de France แถบลุ่มน้ำ Loire และที่เมือง Arras และเมือง Aubusson นักทอพรหม พวกนี้จึงมีความสามารถเฉพาะตัวเป็นเลิศในการย้อมสีด้วยขนสัตว์ที่จะนำมาทอพรหม โดยนำผลผลิตจากพืชธรรมชาติที่คงทนต่อดินฟ้าอากาศมาเป็น

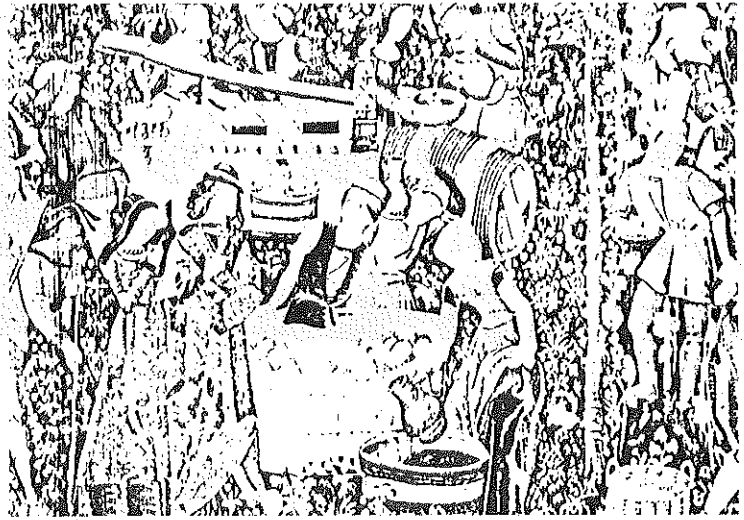
วัสดุหลักในการย้อมสี และบุคคลเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์และร่วมมือกับจิตรกรผู้ออกแบบลวดลายบนผืนพรหม อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ผลงานที่เพียบพร้อมไปด้วยความงามและคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ จิตรกรจะเป็นผู้ร่างภาพ ร่างลงบนกระดาษ แล้วนำไปขยายเท่าขนาดพรหมจริงเช่น 2 x 3 เมตร แล้วนักทอพรหมก็จะลงมือทอไปตามลวดลายที่ถูกกำหนดไว้ การให้สีต่าง ๆ จะมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อไม่ให้สีผิดเพี้ยนไปจากรูปต้นแบบพรหมแขวนที่ผลิตขึ้นในสมัยนี้ ไม่ค่อยจะเหลือมาถึงสมัยปัจจุบัน มีการสูญหายและผุพังไปเป็นจำนวนมาก พรหมแขวนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของสมัยนี้ ซึ่งทอโดยนักทอพรหมชาวปารีส คือพรหมแขวนชุด Apocalypse d'Angers ซึ่ง Duc d'Anjou เป็นผู้สั่งให้ทอขึ้นในปี 1375-1380 ตามแบบที่จิตรกรชาว Flandre ซึ่งเป็นจิตรกรชื่อ Jean de Bandol แห่ง Bruges ประจำพระองค์พระเจ้า Charles ที่ 5 แห่งประเทศฝรั่งเศส

L'Apocalypse d'Angers

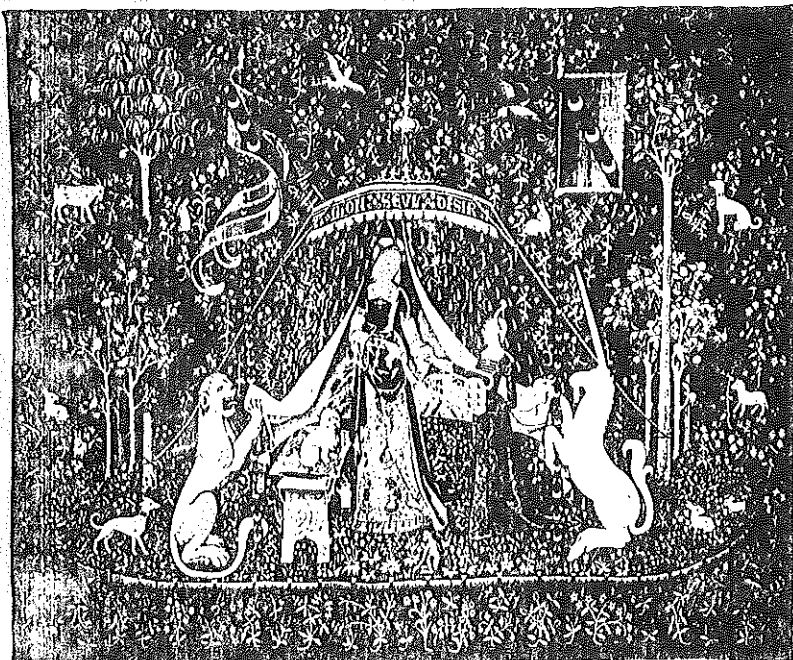
เป็นผู้ออกแบบให้ ส่วนนักทอพรหมที่เป็นผู้ทอพรหมแขวนอันลือชื่อชุดนี้คือ Nicolas Bataille พรหมชุดนี้มีด้วยกันทั้งหมด 7 ผืน แต่ละผืน สูง 16.5 ฟุต และยาว 80 ฟุต แสดงภาพเรื่องราวจากพระคัมภีร์เป็นจำนวน 67 ภาพ (เดิมมี 105 แต่ชำรุดและสูญหายไปบ้าง จึงเหลือเพียง 67 ภาพ) ใช้สีทั้งสิ้น 20 สี จัดเป็นพรหมแขวนที่งดงามมากชุดหนึ่ง ปัจจุบันจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์พรหมแขวนแห่งเมือง Angers (Musée des Tapisseries, Angers)

ในศตวรรษที่ 15 เจ้านายชั้นสูงที่มีบทบาทในการส่งเสริมเรื่องการทอพรหมเป็นอย่างมากคือ Duc de Bourgogne, Philippe le Bon ซึ่ง ทำให้หัตถกรรมชนิดนี้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาก ศูนย์กลางการทอพรหมในสมัยนี้อยู่ที่เมือง Paris ลุ่มแม่น้ำ Loire และเมือง Arras (Arras ในสมัยนั้นยังไม่ได้ตกเป็นของฝรั่งเศส ต่อมาในปี ค.ศ. 1477 ฝรั่งเศสจึงยึดเมืองนี้ได้) ปรากฏว่าในรัชสมัยของ

ส่วนหนึ่งของพรหม "ดอกไม้นักตอก" แสดงภาพการเก็บองุ่นและการทำเหล้าองุ่น

พระเจ้า Louis ที่ 11 กิจการทอพรหมของเมือง Arras กลับซบเซาลงมาก แต่ในปลาย ๆ ศตวรรษที่ 15 พรหมแขวนที่ทอจาก Arras และเมืองแถบนี้กลับเป็นที่ต้องการและเสาะหากันอย่างมาก โดยเฉพาะพรหมแขวนจากชุดที่ Duc de Bourgogne, Philippe le Bon สะสมไว้เป็นสมบัติส่วนพระองค์ ในศตวรรษนี้

La Dame à la Licorne

นักทอพรหมเริ่มนำเส้นไหมมาทอสลัปในการทอพรหมแขวน เพื่อให้สีของรายละเอียดบางอย่างเหมือนจริงมากขึ้น ในสมัยนี้ต่อเนื่องมาจากสมัยกลาง ยังมีผู้นิยม ทอพรหมแขวนแบบหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเสียงมากคือ พรหมแบบดอกไม้พัน ดอก "Mille fleurs" ใต้แก่ กลุ่มนักทอพรหมแถบลุ่มแม่น้ำลัวร์ ซึ่งพรหมชนิดนี้เป็นพรหมที่ให้อายุละเอียดของชีวิตประจำวันในฤดูกาลต่าง ๆ สีพื้นของพรหมเป็นสีชมพูเข้มหรือน้ำเงิน มีดอกไม้เล็ก ๆ ประปรายทั่วผืนที่เป็นที่ว่างและยังมีลวดลายรูปสัตว์เล็ก ๆ เช่นกระต่าย กระรอก สุนัข ไก่ฟ้า แทรกอยู่ด้วย ทำให้พรหมชนิดนี้มีสีสันสดใส พรหมแขวน ที่มีชื่อเสียงของศตวรรษนี้ ใต้แก่ พรหมแขวนชุด La Dame à la Licorne ซึ่งมีทั้งหมด 6 ผืน เป็นพรหมที่สวยงามมาก

ต่อมาในศตวรรษที่ 16 มีวิวัฒนาการในด้านการเขียนภาพสีน้ำมันเกิดขึ้น จิตรกรผู้ออกแบบลวดลายพรหมแขวน บางคนจึงไม่สนใจที่จะทำงานเกี่ยวกับสีของเส้นขนสัตว์อีกต่อไป จากจุดนี้เองที่ทำให้นักทอพรหมบางส่วนต้องเปลี่ยนแนวการทำงานของตน จากการทอพรหมตามลวดลายที่จิตรกรออกแบบให้โดยเฉพาะ ไปเป็นการทอพรหมโดยลอกเลียนแบบจากภาพเขียนอย่างเหมือนกันชนิดหาที่ติไม่ได้ การทอพรหมเช่นนั้น ทำให้นักทอพรหมที่เคยใช้สีเพียง 30 หรือ 40 สีแต่เดิม ต้องใช้สีเพิ่มขึ้นเป็นร้อย ๆ ผืน ๆ สี ในศตวรรษนี้เองเกิดความยุ่งยากทางการเมืองและสงครามขึ้นในแคว้น Flandre จึงมีนักทอพรหมอาชีพชาว Flandre ส่วนหนึ่ง อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และดำเนินอาชีพทอพรหมต่อภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ของพระเจ้า François ที่ 1 มีการเปิดโรงงานทอพรหมขึ้นหลายแห่ง และผลผลิตที่ออกมาจากโรงงานเหล่านี้แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากพรหมแขวนที่ทอ ในศตวรรษก่อน ๆ แต่ก็มีควมงดงามพอ ๆ กัน เนื้อเรื่องที่พบในพรหมแขวนในศตวรรษนี้มีทั้งเรื่องศาสนา เทพเจ้า กรีกและโรมันจาก Mythologie วีรบุรุษจากเทพนิยายกรีกและโรมัน นักบุญต่าง ๆ ในศาสนาคริสเตียน

ในศตวรรษนี้ ฝรั่งเศสยึด Tournai มาไว้ในครอบครองได้อีก 1 เมือง แต่การทอพรหมของชาวเมืองนี้ก็เช่นเดียวกับชาวเมือง Arras หลังการยึดครองของฝรั่งเศสคือกิจการทอพรหมขบเซาลงไปแต่ก็ยังเป็นศูนย์กลางของการทอพรหมอยู่เช่นเดียวกับ Lille ในแถบเดียวกัน สำหรับที่ Paris นั้นมีโรงงานทอพรหม Fontainebleau ที่ผลิตพรหมแขวนที่มีชื่อเสียงจำนวนไม่น้อย แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า โรงงานนี้มีกิจการที่เฟื่องฟูอยู่ได้เพียง 12 ปีเท่านั้น แต่โรงงานนี้ก็ประสบความสำเร็จที่ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการทอพรหมของ Paris ต่อไป ในปี 1551 พระเจ้า Henri ที่ 2 ได้ทรงตั้งโรงงาน Hôpital de la Trinité ขึ้นพร้อมทั้งทรงให้สิทธิพิเศษหลายประการ พรหมแขวนที่มีชื่อเสียงในยุคนี้มีจำนวนมากพอสมควรที่เหลือรอดมาถึงสมัยปัจจุบัน เช่นที่พิพิธภัณฑ์พรหมแห่งเมือง Aix-en-Provence มีพรหมแขวนชื่อ La vie de Jésus Christ อันมีชื่อเสียง

เมื่อมาถึงศตวรรษที่ 17 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงให้การอุปถัมภ์หัตถกรรมทอพรหมมาก ทรงโปรดให้ตั้งโรงงานทอพรหมหลวงขึ้นที่เมือง Beauvais (อยู่ห่างจาก Paris ประมาณ 60 กม.) ที่เมือง Aubusson และที่ Paris นั้นตั้งโรงงานทอพรหมที่มีชื่อเสียงก้องโลก คือโรงงาน Gobelins โรงงานหลวงเหล่านี้มีสิทธิพิเศษหลายอย่าง และต่างก็ได้พัฒนาผลงานของตนเองขึ้นอย่างมากมาย โรงงานหลวงที่ Beauvais นั้นได้พัฒนาการทอพรหมไปในด้านความละเอียด ซึ่งเรื่องราวในพรหมนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปจากของเดิม โดยพวกคนและสัตว์ต่าง ๆ จะลดความสำคัญลง กลับไปเน้นด้านภาพทิวทัศน์ธรรมชาติต่าง ๆ ต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ กลายเป็นสิ่งสำคัญและบางครั้งในพรหมก็มีแต่ลวดลายของต้นไม้หรือดอกไม้เท่านั้น พรหมชนิดนี้ได้ชื่อว่าพรหมแบบ "verdures" ในศตวรรษนี้มีการนำเอาพรหมชนิดนี้ซึ่งมีขนาดเล็กไปประดับตกแต่งเครื่องเรือนต่าง ๆ ด้วย

ในปี ค.ศ. 1665 Aubusson ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นโรงงานหลวงโดยสมบูรณ ซึ่งต้องได้รับการตรวจตราจากเจ้าหน้าที่ของหลวง แต่ก็ได้รับผลประโยชน์และสิทธิพิเศษอย่างมากเป็นข้อตอบแทนอันเนื่องต่อการผลิตพรมแขวนมาก

ใน Paris มีโรงงานหลวงเพียงแห่งเดียวคือ Gobelins ซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1667 ได้รับชื่อเป็นทางการว่า Manufacture Royale des Meubles de la Couronne ในระยะเริ่มแรกโรงงานแห่งนี้เป็นแหล่งรวมของช่างฝีมือประเภทต่าง ๆ คือช่างทอพรม ช่างทำตู้ ช่างทองและช่างเงิน ฯลฯ ซึ่งช่างเหล่านี้มีหน้าที่ประดิษฐ์เครื่องเรือน และเครื่องประดับพระราชวังที่ประทับต่าง ๆ ของพระเจ้าแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือพระราชวังแวร์ซายส์ ต่อมาได้เน้นไปในเรื่องการทอพรม ผู้อำนวยการคนแรกของโรงงานนี้คือ Charles Le Brun จิตรกรเอกในสมัยนั้นซึ่งได้พัฒนางานของโรงงาน Gobelins ไปอย่างมากมาย มีผลงานการทอพรมแขวนจากโรงงานหลวงแห่งนี้เป็นอันมากที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกัน

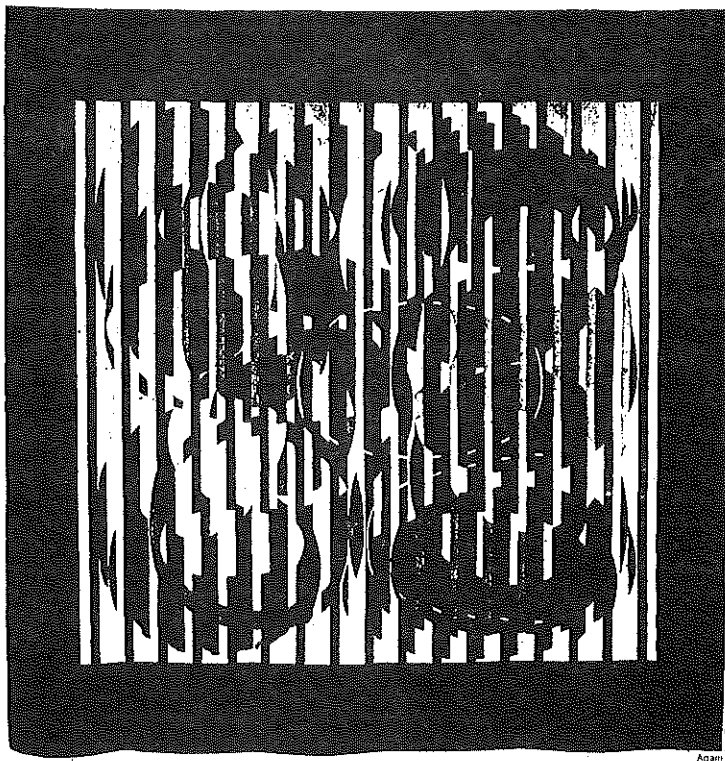
Jean Lurcat และพรมชุด Le chant du monde ซึ่งอยู่ที่พิพิธภัณฑ์พรมแขวน เมือง Angers

ทั่วโลก เช่นพรมแขวนชื่อ La vie du Louis XIV และ Résidences Royales ผลงานของโรงงานนี้ส่วนใหญ่อยู่ในความครอบครองของ Mobilier National ที่กรุง Paris ต่อมาเมื่อศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestante) ถูกห้ามในประเทศฝรั่งเศส จำนวนจิตรกร 60 คน และนักทอพรม 700 คน ของโรงงานนี้ก็ลดจำนวนลงไปอย่างน่าใจหาย ทำให้ผลงานของโรงงานแห่งนี้เข้าขั้นวิกฤตทีเดียว ในช่วงนั้นโรงงานหลวงแห่งนี้ยังเจริญรุ่งเรือง ต่อมาจนถึงศตวรรษที่ 18 ผู้อำนวยการคนต่อ ๆ มาจาก Le Brun ก็ได้พัฒนางานและนำความก้าวหน้ามาสู่ศิลปหัตถกรรมประเภทนี้เป็นอย่างมาก และในช่วงหลังปี 1700 เป็นต้นมาได้มีเทคนิคการออกแบบทอพรมแบบที่เรียกว่า alentours เกิดขึ้นโดยจิตรกร Rococo ชื่อ Coypei ร่วมกับ Boucher จิตรกรผู้อำนวยการของโรงงาน Gobelins ได้ออกแบบขึ้น พรมแขวนแบบ alentours นี้มีลักษณะสำคัญคือ ภาพสำคัญตรงกลางถูกล้อมกรอบประดับด้วยลายแกะสลักไม้ลายทอง และมีเครื่องประดับอื่น ๆ ประกอบอยู่ด้วย

Boucher ซึ่งเป็นจิตรกรคนสำคัญของสมัยนั้นได้ผลิตภาพเขียนที่สวยงามเป็นจำนวนมากเรื่องราวในภาพเขียนของเขาจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก ๆ ดอกไม้ ฯลฯ ซึ่งใช้สีอย่างพิถีพิถันมาก และมีภาพเหมือนแบบ portrait นักทอพรมก็กลายเป็นช่างฝีมือที่มีความชำนาญอย่างยอดเยี่ยมในการทอพรมให้เหมือนรูปเขียนต้นแบบทุกกระเบียดนิ้ว

ในสมัยของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 ก็ทรงให้การสนับสนุนโรงงานหลวงแห่งนี้เป็นอย่างมาก ทรงสั่งให้ทอพรหมเป็นเรื่องราวในรัชสมัยของพระองค์ไว้เป็นจำนวนมาก (ซึ่งส่วนใหญ่เก็บไว้ที่ Mobilier National, Paris) โดยทอจากแบบของภาพเขียนของจิตรกรเอกของ ศตวรรษที่ 18 ตอนปลาย ถึงศตวรรษที่ 19 ตอนต้น

ส่วนโรงงานหลวงที่ Beauvais ก็ดำเนินงานเช่นเดียวกับโรงงาน Gobeliens แต่ต่างกันในเรื่องที่ว่าโรงงาน Gobeliens นั้นผลิตผลงานถวายเฉพาะพระเจ้าแผ่นดินฝรั่งเศส แต่โรงงาน Beauvais นั้นผลิตพรหมตามความต้องการของชนชั้นผู้ดีและชนชั้นกลางที่ร่ำรวยด้วย Oudry และ Boucher ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของ Gobelins ทั้งคู่ก็ออกแบบลวดลายสำหรับทอพรหมชวนให้โรงงานแห่งนี้ ผลงานที่มีชื่อเสียงมากในศตวรรษที่ 18 มีเรื่องราวเกี่ยวกับนิทานของ La Fontaine ประดิษฐ์โดย Oudry และยังมีผลงานอีกมากมาย ซึ่งขณะนี้กระจาย อยู่ตามพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและประเทศอื่น ๆ

พรหมชวนของศตวรรษที่ 20 จากโรงงาน Felletin

อยู่หลายชุด ผลงานของโรงงาน Aubusson หลาย ๆ ผืน จะคล้ายคลึงกับพรหมของโรงงาน Gobelins และ Beauvais แต่ต่างกัน ในรายละเอียดปลีกย่อยบางประการ และมีการเติมสัตว์ต่าง ๆ เข้าไปประกอบอยู่ด้วย

ในศตวรรษที่ 19 นี้ นักเคมีชื่อ Chevreul ได้เป็นผู้ริเริ่มการใช้สีย้อมแบบใหม่ ซึ่งเขาผลิตสีถึง 14,400 สี เป็นสีที่บอบบาง และแก่ง่าย แต่เมื่อนักทอพรหมนำไปใช้แล้ว สีเหล่านี้กลับเป็นตัวเร่งความทรุดโทรมให้กับพรหมชวน เพราะไปทำลายคุณสมบัติสำคัญของพรหมชวนคือความคงทนต่อแสงและดินฟ้าอากาศ

พรหมชวนของศตวรรษนี้ส่วนใหญ่จะลอกเลียนแบบภาพเขียน หรือลวดลายของพรหมชวนของเดิมเป็นส่วนมากเพราะคณะผู้บริหารของโรงงานทอพรหมหลวงมักขัดขวางการออกแบบลวดลายสมัยใหม่สำหรับพรหมชวน

ในศตวรรษที่ 19 รูปแบบของพรหมชวนเป็นรูปดอกไม้ และมีการใช้เส้นไหมทอผสมด้วยคนนิยมีซ์ tapisserie ที่งดงามและมีขนาดเล็กนี้ประดับประดาเครื่องเรือน โรงงาน Beauvais มีชื่อเสียงมากในเรื่องนี้ ส่วนโรงงานทอพรหมที่ Aubusson และ Felletin ก็ยังคงผลิตพรหมชวนโดยรักษารูปแบบของเดิมไว้ และผลิตผลงานตามความต้องการของลูกค้าที่ร่ำรวย พรหมชวนที่มีชื่อเสียง ซึ่งผลิตออกมาจากโรงงานที่ Aubusson เป็นพรหมชวนแบบจีน สไตล์ Rococo ที่เด่นที่สุดออกแบบโดย Jean Pillement ซึ่งมี

ในตอนปลายของศตวรรษที่ 19 จนถึงศตวรรษที่ 20 มีการนำเครื่องจักรเข้ามาใช้ในการทอพรหมแขวนกันมากขึ้น แม้จะนับว่าเป็นความสำเร็จอย่างงดงามของการทำงานของเครื่องจักรและสามารถผลิตพรหมแขวนได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าที่เคยทำกันมาในศตวรรษก่อน ๆ แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าวิตกว่า หัตถกรรม การทอพรหมแขวน ก็คงจะลดความสำคัญลงไปในอนาคต การทอพรหมแขวนในศตวรรษนี้ยังมีการทอเป็นเรื่องราวจากขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นด้วย พรหมสมัยใหม่ที่ทอในศตวรรษที่ 19-20 นี้ มักจะเป็นผลงานจากการทอของโรงงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ Aubusson เป็นศูนย์กลางของการทอพรหมแขวน จนได้รับชื่อว่า Capitale de la Tapisserie พรหมแขวนในสมัยศตวรรษที่ 20 เริ่มมีรูปแบบแตกต่างไปจากของเดิมในสมัยศตวรรษก่อน ๆ มีการทอพรหมแขวนโดยใช้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมด้วย การทอพรหมแขวนได้พัฒนาไปอย่างมากในศตวรรษหลังนี้ ทั้งนี้เนื่องจากจิตรกรคนสำคัญหลายคน ซึ่งสังกัด Ecole de Paris เช่น Pablo Picasso (1881-1973) Georges Braque (1882-1982) ให้ความสนใจและพยายามพัฒนารูปแบบพรหมเป็นแบบที่สมัยใหม่ บุคคลสำคัญอีกผู้หนึ่งที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการฟื้นฟูศิลปะวิทยาการในด้าน การทอพรหมของศตวรรษที่ 20 คือ Jean Lurçat (1892-1966) เขาเป็นผู้ค้นพบเทคนิคการทอพรหมแขวน ของสมัยกลาง และได้นำเทคนิคนั้นมาพัฒนาการทอพรหมแขวนในศตวรรษนี้ ทำให้พรหมแขวนแบบเดิมมีการ 'เกิดใหม่' ผลงานที่สำคัญของเขา ได้แก่ Les Quatres Saisons, Liberté ฯลฯ ผลงานที่มีชื่อเสียงมากที่สุดได้แก่ Echo moderne de l'Apocalypse "Le Chante du Monde" ซึ่งเขาได้รับแรงบันดาลใจจากพรหมแขวนชุดเดิมคือ L'Apocalypse แห่ง Angers ซึ่งขณะนี้อยู่ที่พิพิธภัณฑ์พรหมแขวนที่เมือง Angers การพัฒนางานด้านการทอพรหมด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ของ Jean Lurçat ช่วยลดเวลาในการทำงาน ลงไปได้มาก ดังนั้นราคาของพรหมแขวนสมัยใหม่จึงถูกลง ทำให้คนในศตวรรษที่ 20 นี้มีโอกาสเป็นเจ้าของพรหมแขวนได้ เพราะพรหมแขวนของศตวรรษนี้มีได้เป็นของฟุ่มเฟือยที่มีราคาสูงเกินเอื้อมเช่นในศตวรรษก่อน ๆ อีกต่อไปแล้ว

เก็บความบางตอนจาก Aubusson, capitale de la tapisserie, Chronique de France, Clé International, Paris, 1975).

หนังสืออ่านประกอบ

สุปราณี เศภาชน อารยธรรมฝรั่งเศสสมัยโบราณถึงสมัยกลาง. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ-มหานคร 2532.

Jean Lurçat, Le Chant du Monde, Angers : Siraudeau éditeur Angers, 1980.

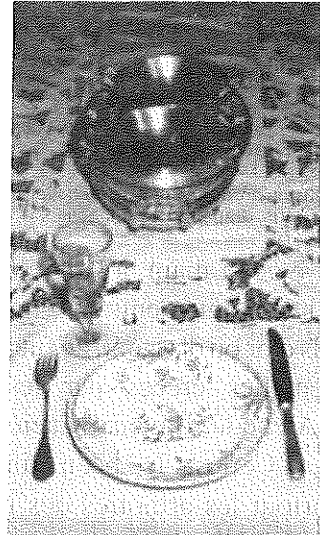
Pierre Verlet, Et Al., The Book of Tapestry : History and Technique, London : Octopus, 1978.

“งานฝีมือฝรั่งเศส”

La vogue de la belle dentelle ancienne

Il y a neuf ans, Micheline Parrot fut la première à composer des tables avec uniquement du linge de maison d'époque, alors qu'à Drouot, les ventes de linge n'existaient pas encore.

PHOTOS CATHERINE REBOIS

Micheline Parrot et une extraordinaire collection de coiffes régionales. Au mur, nappe en lin en filet d'art rebrodé daté et signé de l'année 1872.

Nappe en lin, chemin de table brodés de chars romains au point de Richelieu.

- C'est une boutique comme la mienne qui fait la mode, explique-t-elle. Elle y vend linge et dentelles du XIXe à 1925, dédaigne le neuf et méprise la reproduction.

Micheline Parrot a donc sauvé un patrimoine méprisé et relancé le goût de la broderie. Par rapport à la qualité, les pièces qu'elle propose ne coûtent pas cher.

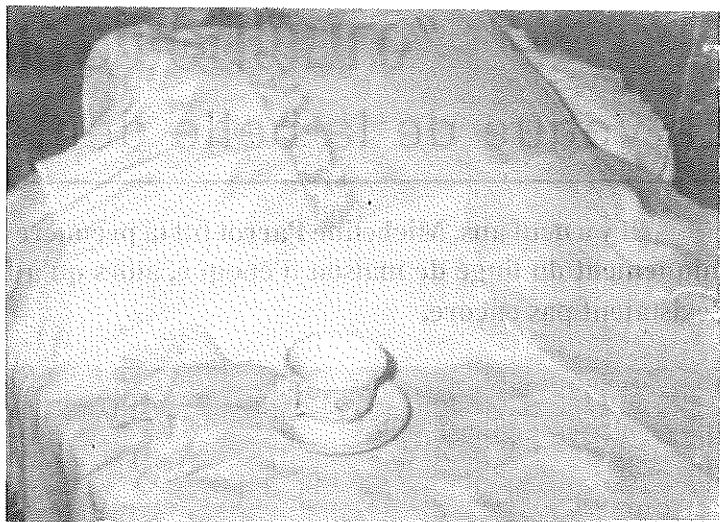
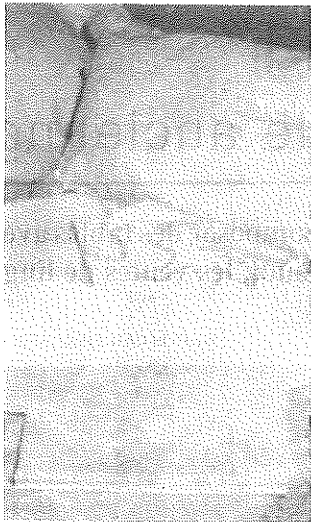
C'est encore le bon moment pour acheter, affirme-t-elle.

Tous les ans, elle organise une exposition sur un thème différent. A partir du 17 novembre et pour les fêtes de fin d'année le thème choisi a été chanté par nos grands-mères : «Tire, tire, l'aiguille

ma fille.» Un choix de cadeaux-presque uniquement du blanc-entre 100 à 500 F.

C'est au XVIe siècle qu'apparurent en France les premières dentelles. L'Italie, avec Venise et Milan, était déjà célèbre pour la beauté de sa production aux aiguilles et aux fuseaux. En 1655, Colbert décida Louis XIV à créer des centres de production.

Il voulait stopper les importations et faire profiter le pays de l'incroyable engouement de la bourgeoisie française pour ce produit considéré comme un luxe au même titre que les bijoux et les épices.

Coussin brodé au point de Richelieu et plumetis, drap broderie Richelieu.

Parure d'accouchée en lin : retour de drap, taies d'oreiller et de traversin à entredeux filets brodés, point grille et plumetis, incrustations point de Paris, volants plissés.

A la main, à l'aiguille, aux fuseaux, pour les vêtements ou la maison, parfois en fils d'or ou d'argent, ce fut alors la folie des dentelles créées par les manufactures d'Alençon, Bayeux, Caen.

Certes, le beau linge remplissait surtout les armoires des riches, mais les jeunes filles les moins nanties préparaient également leur trousseau. On commandait aussi la « corbeille de noces » dans des ateliers où ils étaient confectionnés par des brodeuses professionnelles.

- Il m'arrive de dénicher un trousseau de « vieille fille » qui n'a jamais été ni porté ni lavé, explique Micheline Parrot.

Vous trouverez au Temps retrouvé des nappes en lin ou en linon, carrées ou rectangulaires et outes tailles, incrustations de broderies et dentelles. Les nappes d'apparat ou tapis de table, finement brodées, ne posèdent pas de serviettes.

Comme cette nappe en fil et brodée main avec incrustations de bandes de linon, dentelle de Venise et bordée, autour, de dentelle de Binche (2,40 m x 1,55 m) : 6 000 F. Ou encore cette nappe en lin dont le chemin de table est brodé de chars romains au point de Richelieu (3,50 m x 1,60 m) : 4 000 F. Nappe en granité (lin et coton) toute incrustée de dentelle de Luxeuil (4,50 m x 2,50 m) : 4 000 F.

Micheline Parrot conseille d'accompagner ces nappes de serviettes de couleur suivant les assiettes du service ou le fond de la nappe. Plus simples: nappe en lin, incrustations de Venise (1,80 m x 1,95 m) avec douze serviettes : 2 500 F; nappe art déco, à dessins géométriques, dentelle aux fuseaux et ses douze serviettes : 2 500 F.

Une belle parure en lin brodé à partir de 2 000 F. Mouchoirs anciens et mouchoirs de mariage de 200 à 1 500 F. Cols en Venise, guipure, crochet, Irlande de 100 à 500 F.

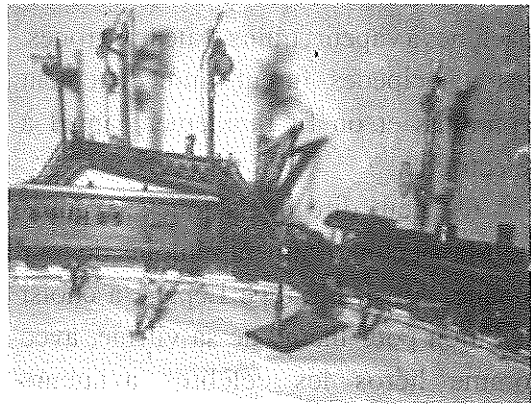
Le Temps retrouvé, 6 rue Vauvilliers, 75001 Paris, Tél. : 233.66.17. Heures d'ouverture durant l'exposition : tous les jours de 12 heures à 20 heures. Le dimanche après-midi de 14 heures à 19 heures pendant le mois de décembre.

"คุณอ้อ" รวบรวมจากคอลัมน์ ANTIQUITES/VENTES โดย Suzanne Haitay ในนิตยสาร 4 Figaro Magazine ฉบับวันที่ SAMEDI 17 NOVEMBRE 1984

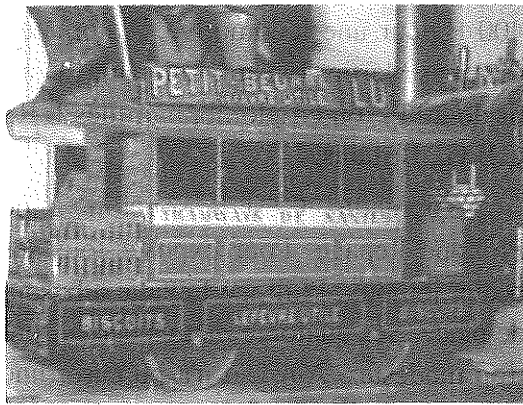

Les «grands » à la recherche de leur jeunesse Les jouets mécaniques anciens passionnent surtout les adultes

PHOTOS C. REBOIS

Ci-dessus, à gauche : Philippe Lepage et son collaborateur Donatello Massai ; à droite : train, accessoires et personnages, marque Bing. Ci-dessous, à gauche : boîte à gâteaux Lu ; à droite, au premier plan : voitures Porsche, marque Gescha, voiture de sport allemande ; petit manège allemand début de siècle ; souris haltérophile, automate Schuco ; au fond ; voiture J. de P.

« Le jouet mécanique est mort. C'est l'électronique qui l'a tué. » Mais Philippe Lepage ne pleure pas sur le passé ! Installé depuis dix ans, il a fait de son magasin de quatorze mètres carrés le temple début de siècle d'une nostalgie que les hommes de cinquante ans connaissent bien.

Car ses clients sont souvent des adultes. Ils rêvent, rue Mayet, aux jouets qu'ils auraient aimé avoir aux noëls de

leurs quinze ans. Du même coup, ils partent à la recherche de leur jeunesse. Etretrouvent des souvenirs... Ainsi l'avion D 27 du pilote acrobate Marcel Doret.

- Le jouet, explique Philippe Lepage, était alors objet d'éducation. Ainsi les tirelires entraînaient les petits à épargner. Quant aux superbes bateaux de guerre, ils suscitaient des vocations militaires. Les Allemands poussèrent même la précision

jusqu'à présenter la copie exacte, mais inoffensive, d'armes employées par leur armée.

Le succès du jouet mécanique suivit de peu la série des grandes inventions du XIXe siècle. On copie pour les enfants machines à vapeur, trains, bateaux à roues. Les vélocipèdes furent immédiatement reproduits et on fit rapidement appel à l'électricité.

On peut dire quels jouets exposés rue Mayet sont vraiment témoins de leur époque. Ainsi, Philippe Lepage a choisi l'aviation pour thème de sa vitrine, avec comme héros les célèbres aviateurs Costes et Bellonte qui réussirent, les 1er et 2 décembre 1930, la première liaison aérienne sans escale Paris-New York sur le célèbre Breguet XIX Point d'interrogation. On peut voir également le buste de Blériot en commémoration de la première traversée de la Manche, le 25 juillet 1909. Jouet tout à fait rare, exclusif, introuvable ailleurs, la « Flèche » avion qui se lance avec une flèche, « vole » à vingt-cinq mètres de hauteur et revient sur terre en exécutant au sol les mêmes évolutions qu'un véritable appareil. L'inventeur de cette flèche avion obtint la médaille d'or au concours Lépine de 1932. Du côté de l'insolite, Philippe Lepage propose un avion transformable en

nécessaire de fumeur et une étagère en bois représentant l'avion américain des frères Wright qui réussirent, le 17 décembre 1903, à faire voler leur aéroplane en Caroline du Nord.

Pas de doute, Philippe Lepage, qui aime autant la technologie que l'art et l'histoire, n'a pas le temps de s'ennuyer. Toutes ses merveilles lui permettent de faire de beaux rêves. Les mêmes, exactement, que ceux de son enfance.

Vous trouverez, également, rue Mayet des modèles réduits de voitures au 1/43, marques Dinky-Toys, Solido, Corgi, Toys, etc., de 30 F à 200 F. Grands modèles Citroën, C.I.J., J.R.D., J. de P., etc., de 200 F à 1 000 F. Trains de toutes tailles. Un wagon coûte 50 F et compter à partir de 400 F pour une locomotive. Automates, marques Martin, Joustra, Lehmann, à partir de 20 F, ou en plomb, marques L.R., C.B.G., Britains.

S'agrandir! C'est le souci n° 1 de Philippe Lepage. Pour exposer tous ses beaux joujoux, Philippe Lepage a besoin de place. Ses quatorze mètres carrés sont trop modestes. Ainsi, il n'a pu caser une maquette de bateau de quatre mètres de faire tourner les trains dans sa vitrine. Alors, il rêve d'un magasin plus vaste. Un magasin idéal où... chiens et enfants resteraient devant la porte.

■ Au Petit Mayet, 1 rue Mayet, 75006 Paris (angle 129, rue de Sèvres). Tél. : 567.68.29. Ouvert du lundi au samedi de 14 heures à 19 heures. Fermé le dimanche.

"คุณอ้อ" รวบรวมจากคอลัมน์ ANTIQUITES/VENTES โดย Suzanne Hailay ในนิตยสาร Le Figaro Magazine ฉบับวันที่ SAMEDI 24 NOVEMBRE 1984

Pianos mécaniques, gramophones, limonaires : le magasin de la nostalgie

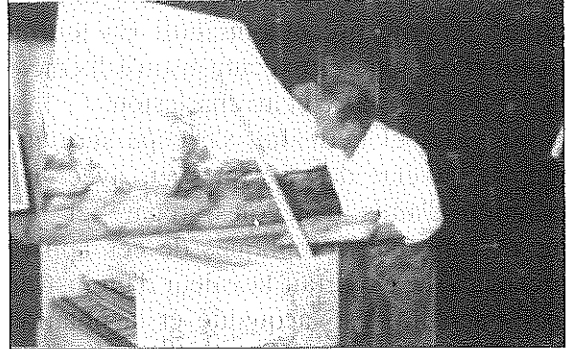
PHOTOS CATHERINE REBOIS

Les contes de fées, ça existe! C'est un collectionneur qui a poussé Marcel Petit, dit « Pepiot » à ouvrir un magasin et ce sont les amis de «Pepiot» qui l'ont aidé à le payer. Il faut dire que «Pepiot» avait un hobby peu ordinaire : la restauration des instruments de musique mécanique et tout particulièrement des peintures qui les décorent.

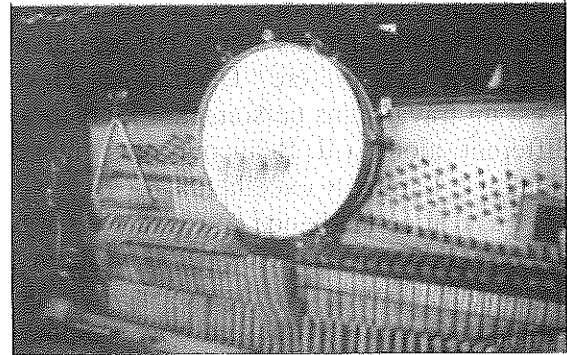
Ceux qui exercent ce métier étrange sont en totale voie de disparition. Aussi, lorsque vous rendez visite à « Pepiot » regardez-le comme une pièce rare. Il faut le conserver longtemps... Comme il s'emploie, lui, à conserver et sauver ces merveilleux instruments aux accents nostalgiques. Car jusqu'à l'invention du phonographe par Charles Cros, en 1877, la musique n'était diffusée que par des boîtes à musique à cylindre ou à disques, orgues de barbarie, accordéons mécaniques, orchestrations, limonaires, pianos mécaniques, etc.

- La musique était transcrite sur des cylindres picotés ou pointés, avant que le cylindre ne soit remplacé par le carton perforé, explique Henri Triquet, fabuleux collectionneur à qui la Ville de Paris a demandé d'ouvrir un musée (1).

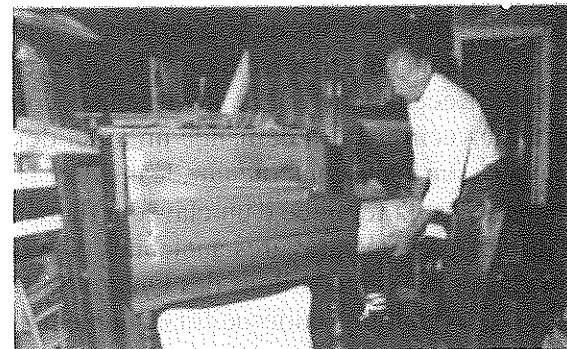
Aujourd'hui, les instruments de musique mécanique rescapés sont devenus des objets d'art. «Les décorateurs de l'époque étaient des artistes, souligne Marcel Petit. Tout à fait méconnus, mais au talent incontestable. »

Marcel Petit termine actuellement les peintures ornant ce clavessin appartenant à un collectionneur Italien.

Gros plan sur un bastringue 1900 fonctionnant par un cylindre picoté de clous, à 10 mélodies, plus 3 percussions : tambour, triangle et bloc.

Petit Piano de mendiante napolitain se manoeuvrant par manivelle, sur la face de l'instrument. Même fonctionnement que les pianos mécaniques à cylindre, à 8 mélodies.

■ Au Limonaire, 10, route de Saint-Leu, 95360 Montmagny. Gare : Epinay-Villetaneuse. Tél. : 983.45.65
Ouvert du lundi au samedi de 9 heures à 20 heures. Fermé le dimanche.

(1) Musée de la Musique mécanique, impasse Berthaud, 75004 Paris. Face au Centre Pompidou, métro Rambuteau. Ouvert samedi et dimanche après-midi.

Les anciennes merveilles qui échouent dans les ateliers du Limonaire à Montmagny sont le plus souvent en très mauvais état. Ainsi, ce piano mécanique qui servait de perchoir dans un poulailler. Armé d'une loupe « Pepiot » a dû redresser une à une les pointes du cylindre. Mais quelle récompense aujourd'hui! En tournant la manivelle, l'appareil exécute jusqu'à dix mélodies, de la java à la valse et au charleston.

Marcel Petit, lui, s'occupe surtout de la remise en état des fresques et, avec la collaboration d'amis bénévoles, répare et restaure les mécanismes compliqués de ces appareils à musique. « Ce qui fait la valeur d'un instrument, explique-t-il, c'est la qualité et la notation des cylindres. »

Les clients de « Pepiot » ? Surtout des Américains, des Suisses et des Italiens. Aussi patients les uns que les autres, car les délais sont longs. Ce qu'il préfère? Décorer les clavecins. C'est un travail plus personnel. « L'art forain est différent, ajoute-t-il. Beaucoup plus enlevé... Et Toulouse-Lautrec y excellait. »

-J'ai eu la chance de repeindre l'orgue de la Foire du Trône construit par Gavioli en 1895, poursuit-il. Toute la façade était richement ornementée et les statues en bois sculpté. Cette belle pièce trouvera prochainement sa place dans un musée près des Baux-de-Provence.

Actuellement, il s'occupe des panneaux du manège de chevaux de bois de Cergy-Pontoise. Chaque panneau représente un sujet différent.

Récemment, on lui a confié la décoration d'un clavecin neuf, a demandé un an et demi de travail à son jeune constructeur, Jean-Marc Heine-mann, C'est la réplique d'un clavecin flamand du XVIIIe décoré recto-verso de vues de Turin d'après des gravures anciennes du VIIIe accompagnées d'angelots. En ceinture du clavecin, les médaillons des Quatre-Saisons de Vivaldi.

«Pepiot» s'enorgueillit également d'avoir repeint le pavillon d'un gramophone ayant appartenu à Sarah Bernhardt.

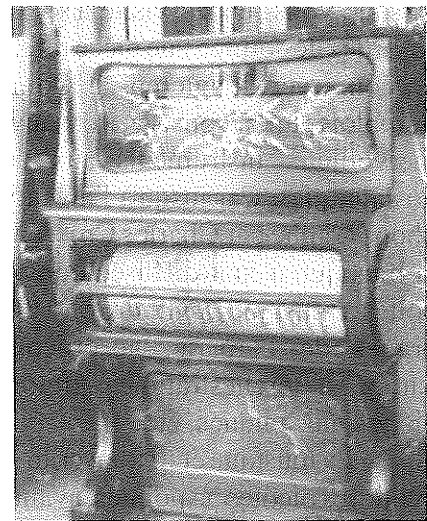
Et Marcel Petit d'affirmer :

- Chez moi, tout est garanti et en parfait état de fonctionnement.

Si vous avez envie d'un piano mécanique, il faut compter de 15000 à 25000 F; pour un orgue de barbarie, de 25 000 à 35 000 F ; pour un gramophone de 2 500 à 3 000 F, suivant la qualité et la rareté.

Gramophone à pavillon à aiguille.

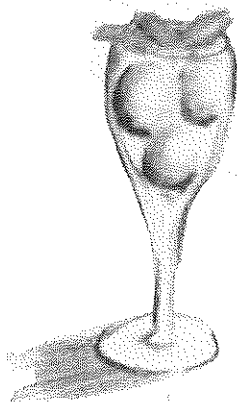

Baby bastringue, même principe que le précédent, mais sans percussion, sur simple timbre 8 mélodies.

RECETTES DU PAYS

อาหารพื้นบ้านของเมือง NANTES

รวบรวมโดย... กอง บ.ก.ส.ค.ศ.ท.

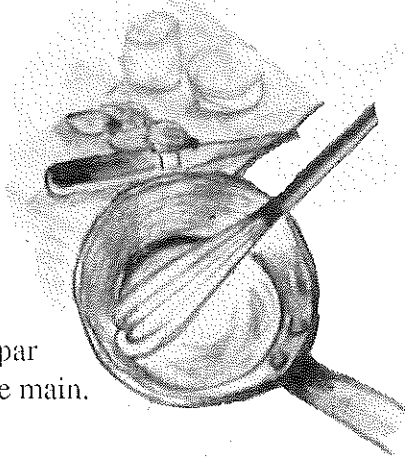

SORBET DE MUSCADET A LA MENTHE FRAICHE

Pour 4 personnes. 250 g de sucre, 1/4 l d'eau. 1 poignée de menthe effeuillée, 1 bouteille de Muscadet. Mettez dans une casserole le sucre et l'eau et portez à ébullition. Versez le sirop obtenu sur les feuilles de menthe et laissez infuser jusqu' a refroidissement. Passez au mixer puis au chinois fin. Ajoutez le Muscadet et faites prendre le tout en sorbetière. Servez dans des verres à pied décorés d' une feuille de menthe fraîche.

BEURRE BLANC NANTAIS

Faites réduire des échalotes avec du Muscadet ou du Gros Plant et du vinaigre par moitié. Quand la réduction est complète, laissez refroidir puis rallongez avec un peu d'eau de cuisson du poisson et montez avec du beurre ferme, par petite partie, en tenant au chaud et en remuant vivement. Le beurre ne doit pas être fondu mais en pommade et chaud. Salez et poivrez. Nota: il faut compter une 1/2 cuillerée à café de réduction et 100 g de beurre par personne. Le secret du beurre blanc réside dans le tour de main.

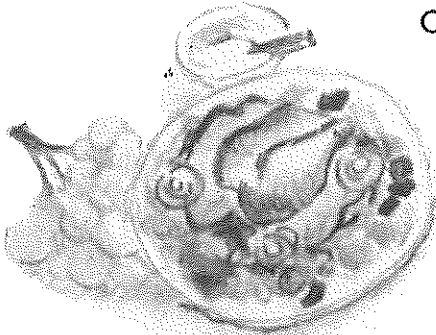
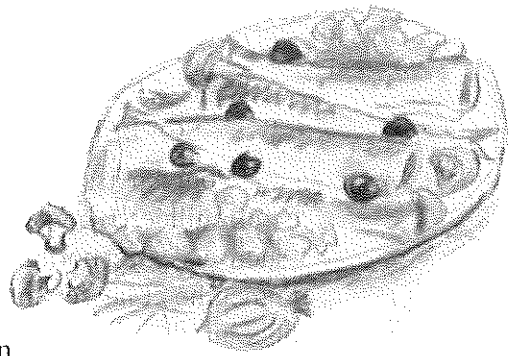
PATES FRAICHES AUX FRUITS DE MER ET AU BASILIC

Pour 4 à 5 personnes, préparation 20 mn, cuisson 30 mn. 500 g de pâtes fraîches, 12, langoustines, 1 litre de moules, 1 litre de coques, 20 cl de crème fraîche, 2 verres de Muscadet, 2 échalotes, un bouquet de basilic, sel, poivre. Plongez les langoustines dans l' eau bouillante pendant 5 mn. Egouttez-les. Dans une casserole, faites ouvrir les moules et les coques avec 2 verres de Muscadet et les échalotes émincées. Salez et poivrez. Egouttez les

coquillages en réservant le jus de cuisson pour la sauce. Sortez-les de leurs coquilles. Décortiquez les langoustines. Passez le jus de cuisson des moules au tamis et faites réduire pendant 5 mn. Versez-y la crème fraîche. Amenez à ébullition et laissez mijoter pendant 2 mn en remuant. Faites cuire les pâtes dans l'eau bouillante pendant 7 mn, égouttez-les. Incorporez aux pâtes la sauce et les fruits de mer. Disposez-les dans le plat de cuisson, parsemez de basilic haché. Dégustez avec un Muscadet frais.

SARDINES A LA MODE D'ICI

Faites cuire le poisson passé dans un court-bouillon au Gros Plant bien relevé. Dans une casserole, faites revenir fines herbes, champignons et oignons émincés, mouillez avec du court-bouillon et un verre de Gros plant, assaisonnez. En tournant doucement, chauffez la sauce sans atteindre l'ébullition. Ajoutez du beurre et servez avec le poisson. Vin d'accompagnement : Gros Plant.

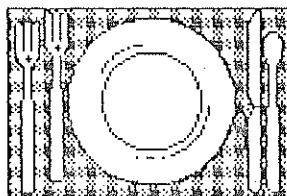
CANARD AU MUSCADET

Pour 6 personnes : un canard d'environ 2 kg-1 bouteille de Muscadet-50 g d'échalotes 30 cl de crème fraîche.

Prenez le canard et détaillez-le en morceaux. Passez ces morceaux au beurre dans une cocotte. Une fois cuits, enlevez ces morceaux et passez dans la cocotte les 50 g d'échalotes finement hachées. Faites-les blondir et ajoutez un grand verre de Muscadet.

Faites réduire le tout d'environ les 3/4 et ajoutez alors la crème fraîche. Ensuite mettez à finir de cuire

dans cette sauce les morceaux de canard. Ceux-ci seront servis, soit avec des croûtons, soit avec une petite crêpe et présentés avec des raisins frais de préférence (raisins de Muscat dont la peau aura été enlevée), ou quelques tranches de pommes (fruits passés au roux). Vin d'accompagnement recommandé : Coteaux d'Ancenis Gamay, Coteaux d'Ancenis Cabemet.

นิทานน่ารัก-ประวัติน่ารักของฟงแตนโบล

มยุรี บารมี

ฟงแตนโบล (Fontainebleau) เป็นชื่อตำบลหนึ่งทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงปารีส ๓๘ ไมล์ ที่นั่นมีพระราชวังที่สวยงาม และมีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศส ชื่อ Le Palais de Fontainebleau มีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมาทั้งเชิงนิทานและเชิงประวัติศาสตร์ของพระราชวังแห่งนี้มากมาย ผู้เขียนจะขอเล่านิทานที่น่ารัก ๆ เกี่ยวกับชื่อ ฟงแตนโบล ก่อน ชื่อตำบลนี้เกิดจากคำ 2 คำ มารวมกัน คือ Fontaine และ Bleau ชื่อแรก ทุกคนทราบว่ามันแปลว่า น้ำพุ และก็คงเดาได้ว่า ณ จุดนี้คงมีน้ำพุเป็นแน่ ส่วนชื่อหลังนั้นเล่า ชาวสงฆ์ว่าเป็นเรื่องของอะไรกันแน่ ขอเชิญท่านอ่านต่อไปอีกเล็กน้อยก็จะทราบ เขาเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีทหารม้าจากกรุงปารีสนายหนึ่ง เป็นผู้ที่ชอบขี่ม้าล่าสัตว์มาก วันหนึ่งนายทหารผู้นี้ได้ออกไปล่าสัตว์ พร้อมกับสุนัขตัวโปรดของเขา เขาต้องการจะล่ากวางตัวงามตัวหนึ่งให้ได้ แต่เจ้ากวางน้อยตัวนั้นฉลาด และรู้จักหลบหลีกจึงหลบไปเ็นป่าที่ห่างไกลของปารีส ซึ่งนายทหารผู้นี้ก็ยังใช้ความพยายามติดตามหาเจ้ากวางน้อยไปเรื่อย จนเวลาล่วงเลยไปถึง 2 วัน ยังไม่สามารถล่ากวางตัวนั้นได้ ยิ่งติดตามกวางที่หลอกล่อเขาเข้าไปเขาก็ยิ่งต้องรุกเข้าไปในป่ายิ่งขึ้น ในที่สุดนายทหารผู้นี้อ่อนเพลียและหมดแรง อาหารและน้ำที่เตรียมติดตัวไปก็หมดลงตั้งแต่สิ้นวันแรกแล้ว กวางก็ล่าไม่ได้ กระหายน้ำก็กระหาย จึงต้องพยายามเสาะหาแหล่งน้ำในป่าเพื่อจะประทังชีพไปก่อน แต่ก็ไม่พบแหล่งน้ำ เขาจึงสิ้นแรงและตกลงจากหลังม้า พุบอยบริเวณกลางป่าแห่งนั้น เมื่อนายเป็นลมหมดสติไปเช่นนั้นสุนัขที่นายมักเรียกชื่อมันว่า Bleau จึงเข้าไปเลียนาย แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มากกว่านั้น ประกอบกับความหิวและอ่อนเพลีย เจ้าโบลจึงนอนเฝ้านายอยู่อย่างสงบ

เมื่อชายหนุ่มรู้สึกตัวขึ้นมา พอลืมตาขึ้นก็พบเจ้าโบลนอนอยู่ข้าง ๆ ก็ทำสัญญาณให้มันรู้ว่าต้องการน้ำ เจ้าโบลเข้าใจความต้องการของนาย มันจึงวิ่งเข้าป่าหายลับไป ชายหนุ่มรู้สึกไม่สบายใจยิ่งขึ้นเมื่อรู้ว่าเจ้าโบลหายไป แต่ก็ไม่มีแรงที่จะลุกติดตามหาสุนัขของตน สักครู่ใหญ่หนึ่งได้ยินเสียงเจ้าโบลวิ่งกระหืดกระหอบเห่าแสดงความตื่นเต้นดีใจกระดิกหางเข้ามาหา เขาจึงเดาว่าโบลต้องพบอะไรดีแน่ จึงลองตามมันไป ทั้งสามพยายามตะเกียกตะกายไป จนถึงน้ำพุแห่งหนึ่งไม่ใหญ่โตนัก แต่พอที่จะช่วยชีวิตของเขาและสัตว์ทั้งสองได้ เมื่อได้ดื่มน้ำและพักผ่อนพอสมควรแล้ว ทั้งสามจึงค่อย ๆ หาทงออกจากป่าเพื่อกลับบ้าน ต่อจากนั้นมาทุกครั้งที่เขาไปล่าสัตว์ในป่าแห่งนั้นเขาก็จะไปหยุดพักผ่อนดื่มน้ำที่น้ำพุนี้เป็นประจำ

หลายปีต่อมาเจ้าโบลสุนัขฉลาดตัวนี้ตายลงด้วยอายุขัย ชายหนุ่มผู้นี้ก็ไม่อาจลืมความดีของมันได้ เมื่อเขาแต่งงานเขาก็ได้พาเจ้าสาวเขาไปชมน้ำพุแห่งนั้น เขาได้เล่าเหตุการณ์ที่เจ้าโบลได้ช่วยชีวิตเขาไว้ และทั้งสองลงความเห็นว่าจะสร้างอะไรสักอย่างเป็นที่ระลึกให้แก่สุนัขที่มีบุญคุณต่อเขา เขาจึงได้มาสร้างบ้านพักหลังหนึ่ง ใกล้เคียง ๆ น้ำพุนั้น และตั้งชื่อตำบลนั้นว่า Fontainebleau จนกระทั่งเวลาต่อมาหมู่บ้านนี้ใหญ่ขึ้นมีคนกล่าวขวัญมากขึ้น ชื่อ Fontainebleau จึงติดปากคนทั่วไป ครั้นเมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงขึ้นครองราชย์และได้เสด็จมาล่าสัตว์ป่าชนพระองค์ไม่ทรงโปรดชื่อสถานที่ที่มีชื่อสัตว์ป่าอยู่จึงทรงเปลี่ยนชื่อให้เป็น Fontaine-Belle-Eau แต่ชื่อหลังนี้ไม่เป็นที่ติดปากของคนแถบนี้เลย ยังคงนิยมเรียกว่า Fontainebleau ดังเดิม

ประวัติน่ารักของ Château de Fontainebleau

เดิมทีเดิย ตำบลฟงแตนโบลนี้มีโบสถ์หลังหนึ่ง สร้างโดยบาทหลวงจากประเทศอังกฤษ ชื่อ โธมาส แบคเก็ท แห่ง แคนเทอเบรี แล้วพระเจ้าหลุยส์ที่ 7 (1137-1180) ทรงให้สร้างป้อมปราการคู่กับโบสถ์หลังนี้ ต่อมาในรัชสมัยของ แซงต์หลุยส์ (1226-1270) พระองค์มีพระราชดำรัสให้สร้างเพิ่มเติม พระเจ้าฟิลิป เลอ เบล

หรือ ฟิลิปที่ 4 (1285-1314) สด็จสวรรคตที่ปราสาทแห่งนี้ ในปี 1363 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 5 ทรงใช้สถานที่นี้เป็นห้องสมุด รวบรวมหนังสือ ตำรา และเอกสารสำคัญไว้ ซึ่งต่อมาหนังสือต่าง ๆ ที่ถูกรวบรวมไว้ทั้งหมด ได้ถูกขนย้าย ไปเก็บไว้ที่หอสมุดแห่งชาติของฝรั่งเศส

ผู้ก่อตั้งพระราชวังฟงแตนโบล ให้เป็นรูปทรงดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้แท้จริง คือ พระเจ้าฟร็องซัวส์ที่ 1 (1515-1547) พระองค์ทรงสั่งให้ศิลปินยุค เรอเนสซองซ์ จากอิตาลีมาตกแต่ง อาทิ Le Primaticcio, Rosso, และ Vignole ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม ผู้ริเริ่มสถาบันศิลปะแบบ เรอเนสซองซ์ แห่งแรกในฝรั่งเศสในนาม Ecole de Fontainebleau

การก่อสร้างและการตกแต่งดำเนินไปตลอดรัชสมัยของพระเจ้าฟร็องซัวส์ที่ 1 เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตลง พระเจ้าอ็องรีที่ 2 (1547-1559) พระราชโอรสของพระองค์มารับภาระต่อจากพระองค์เพื่อดำเนินการต่อแต่ก็ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เมื่อพระเจ้าอ็องรีที่ 4 (1553-1610) ขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ทรงสละทุนทรัพย์อย่างมากมาในการก่อสร้างพระราชวังนี้ จนสำเร็จเรียบร้อย ณ สถานที่นี้ได้เป็นที่ประสูติของพระเจ้าหลุยส์ที่ 13 (1610-1624) ส่วนพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 นั้นพระองค์ได้เสด็จมาพระราชวังแห่งนี้ ปละหนึ่งฤดูกาล

ไม่เพียงแต่กษัตริย์หลายพระองค์ที่ได้ให้ความสนใจต่อสถานที่นี้เท่านั้น พระราชินีก็ได้ทรงเลือกสถานที่นี้ไว้ใช้ในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น พระนางคาทรีน เดอ เมดิชี ติดตามด้วยข้าราชการรวม 50 คน ได้ทรงจัดสถานที่นี้เลี้ยงรับรองทูตานุทูตของสมเด็จพระสันตปาปาบ้าง ขององค์จักรพรรดิและกษัตริย์แห่งสเปนบ้าง เจ้าชายและกษัตริย์หลายพระองค์จากประเทศต่าง ๆ ได้เสด็จมาประทับในฐานะราชอาคันตุกะของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ส่วนพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 (1743-1774) ตามคำบอกเล่า กล่าวว่าพระองค์มิชอบได้เสด็จมาประทับที่แห่งนี้ และสำหรับพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (1754-1793) พระองค์ทรงโปรดการล่าสัตว์และทรงล่าสัตว์เป็นประจำในอุทยานฟงแตนโบลแห่งนี้ พระองค์มักจะเสด็จไปพร้อมกับพระนางมารี อองตัวแนต เสมอ

ระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศส พระราชวังแห่งนี้ถูกใช้เป็นคุก แต่หลังจากที่จักรพรรดินโปเลียน โบนาปาร์ต (1804-1814) ขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงมีบัญชาให้ซ่อมแซมครั้งใหญ่ขึ้น และได้จัดพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นในบริเวณลานพระราชวังนี้ (1804) แต่ต่อจากนั้นมาอีกไม่นาน จักรพรรดิทรงถูกจับมาขัง และลงพระปรมาภิไธยสละราชสมบัติ เมื่อวันที่ 5 เมษายน 1814 ณ ห้อง ชาลง รูจ

ตลอดศตวรรษที่ 19 อุทยานฟงแตนโบลได้กลายเป็นที่นัดพบของกษัตริย์หลายพระองค์ และของผู้นำประเทศหลายคนที่มาล่าสัตว์ตามฤดูกาล

ปัจจุบันปราสาทฟงแตนโบลเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผู้มาชมปีละหลายพันคน นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ชมตัวอาคารและการตกแต่งภายในอย่างหาที่เปรียบมิได้แล้ว ยังจะได้เห็นลานเกียรติยศที่เคยถูกใช้สำหรับพระราชพิธีใหญ่โต น้ำพุในสวนของพระนาง ดิยาน (Diane) ในพระเจ้าอ็องรีที่ 2 ภายในส่วนต่าง ๆ ของปราสาทมีการประดับประดาที่งามล้ำ อาทิ พรมที่มีชื่อเสียงของ กอบเบอแล็ง และ โบแวลส์ งานขามชุดกระเบื้องเคลือบของกษัตริย์ พิพิธภัณฑสถานและอินโดจีน ผลงานด้านวิจิตรศิลป์และมณฑนศิลป์อีกมากมาย ล้วนแล้วแต่ทรงคุณค่าและน่าชมทั้งสิ้น

พระราชวังฟงแตนโบล หรือปราสาท ฟงแตนโบล นับเป็นสมบัติชิ้นที่หรูหราฟุ่มเฟือยในยุค Ancien Régime ของฝรั่งเศส ไม่แพ้พระราชวังแวร์ซายส์เลยทีเดียว

บรรณานุกรม

Pierre Alain, Les Hauts Lieux de la France, liber / France- Loisirs, printed in Italy 1982.

Mallet-Isaac, Béjean, Histoire Cours complet, Librairie Hachette, 1966.

คำนิเวร เลขะกุล, ข่าวสารไฟฟ้า, การไฟฟ้านครหลวง ปีที่ 33, หน้า 13, ฉบับที่ 260 กันยายน-ตุลาคม 2532.

LA FLEUR
HARDIE

De ses deux mains
Elle ne fait rien de futile
Ses muscles tendus contribuent à la tâche
Elle ne se soucie guère de parure

De ses deux pieds
Elle escalade ses rêves
Elle s'accroche à ses pareilles
Car elle refuse l'exploitation

Ses deux yeux qui scrutent
Cherche une vie nouvelle
En portant leur regard sur l'étendue du monde
Ils ne sont pas occupés à séduire

Son coeur est une boule de feu
Mais il n'est pas changeant
C'est un feu qui enflamme toutes les femmes
Leur montre leur identité

Elle a sa vie et peut en corriger le cours
Car elle sait raisonner
L'essence d'un être libéré
N'est pas d'être un objet de plaisir

La fleur a des épines
Elle s'épanouit mais ne cherche pas l'admiration
Son épanouissement participe
A la fertilité de la terre

Chiranane PITPRICHA

Prix littéraire de l' A.S.E. (1989)

Traduit par Amonsiri SANSURATIKUL et Anne C. ARCHER

Et les serfs se meurent*

Assiri Dharmachote

Traductrices : Narisa Thaithawat
Walaya Wiwatsom
Pia Pierre

- **M**on maître m'a chargé de te dire de partir. Il viendra demain s'occuper de cette terre et de cette maison, dit tranquillement l'homme, debout dehors.

- Mon maître lui aussi m'a chargé de prendre soin de cette terre et de cette maison comme le prunelle de mes yeux, répondit sans sourciller l'autre, assis en haut de l'escalier.

- Mais ton maître vit en ville, il ne sera pas là pour t'aider et ne verra même pas ton cadavre, reprit l'homme en riant d'un ton sinistre.

- Ça ne fait rien. Tu le sais bien, Nak, notre vie appartient à nos maîtres.

Cet homme qui s'appelait Nak, fier et raide comme un piquet, se tenait au milieu de la cour. Il portait des pantalons de pêcheurs amples et noirs comme sa chemise et une écharpe quadrillée serrée à la taille qui battait comme un drapeau. L'ombre de ce grand corps se projetait sur les hautes herbes vertes qui ondoyaient au souffle de vent de l'après-midi.

La poussière remplissait l'air chargé de brume de chaleur. Le soleil montait très haut comme pour fuir sa propre flamme.

- **O**n doit obéir : c'est notre devoir, Heun. Aujourd'hui, c'est ton dernier jour de présence ici. Mon maître ne reviendra pas sur sa décision : si tu restais, ma famille et moi ne pourrions plus vivre dans les mêmes conditions que maintenant, dit Nak en resserrant des deux mains son écharpe quadrillée et se redressant.

Imperturbable, Heun était assis les genoux repliés en haut de l'escalier. Il portait également des pantalons de pêcheur et son écharpe quadrillée sur l'épaule. Son corps était aussi robuste et aussi musclé que celui de Nak. Il était assis figé tel une statue. Les rayons du soleil traversant l'avancée de la toiture faisaient briller ses yeux qui regardaient l'autre sans ciller.

- Je sais. Je suis dans le même cas que toi, tout dépend du maître. C'est notre devoir : notre maître vient avant tout. Alors, qu'est-ce que tu veux?, ajouta Heun pour en finir.

Nak ricanait. Il baissait la tête et balayait le sol d'un pied avant de regarder l'autre de nouveau et répétait son rire moqueur.

- Toi seul, Heun! dit Nak.

* แปลจากเรื่อง "แล้วหน้้าแพรกกั๋นหลกกลาญ" ของ อัสศิริ ธรรมโชติ แปลโดยอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตปริญญาโท

- Et toi, tu seras seul? demanda Heun.

- Bien sûr, seul, répondit Nak.

- En vérité, j'ai mes gars, mais je ne les amènerai pas, ce ne serait pas juste, continua Nak.

- Merci... Fusil ou sabre? lança Heun en se relevant, son corps robuste se détachait en haut de l'escalier.

- Le sabre, ça ne fait pas trop de bruit, dit Nak en riant du bout des lèvres.

Heun restait immobile, puis ricana avant de demander

- Est-ce que tu iras en prison si tu tues quelqu' un?

- Non, mon maître m'aidera. Et toi?

- Moi non plus, mon maître s'en occupera.

Et les deux restaient immobiles.

- Bon, je m'en vais, dit Nak. Cette nuit, avant l'aube, je reviendrai.

Heun hocha la tête en signe d'accord, alors Nak se retourna et se mit à marcher vers la sortie d'une façon désinvolte comme si rien de grave ne s'était passé. De son côté, Heun s'était rassis tranquillement. Il roulait du tabac dans une feuille de palmier à sucre et commençait à fumer paisiblement.

Le soleil était monté encore plus haut. Ses rayons ondoyaient au-dessus des champs et de la ferme, comme des flammes.

Huen regardait s'éloigner doucement l'autre en rejetant à intervalles de la fumée. "C'est notre devoir, mon vieux...". murmura Heun. Il se remémorait Nak et le voyait revenir à la barrière de la ferme, mais c'était encore un jeune homme; il était précédé de leurs deux maîtres qui étaient frères et qui marchaient côte à côte.

- Heun, voilà Nak, C'est un gars de l'équipe de mon frère, lui dit son maître.

Leur échange de sourires dès leur première rencontre marquait déjà leur amitié, leur mutuelle conscience en leur devoir et leur connivence. Tous deux réalisaient qu'ils se trouvaient dans les mêmes conditions : assujettis à leur maître.

- Est-ce que tu aimes boire? demanda Heun alors que les deux maîtres rentraient dans la maison.

- De temps en temps, répondit Nak en riant avant de poursuivre. Alors, on arrose ce soir? Qu'est-ce que tu en dis?

De jour en jour, leur amitié se raffermissait, comme deux arbres plantés l'un près de l'autre dont les racines s'entremêlèrent pour fortifier mutuellement leur tronc. Souvent Heun avait l'impression d'être le jumeau de Nak à cause de leur physique robuste, de leur même âge. En plus, tous les deux avaient une famille que les deux maîtres entretenaient et ils leur avaient donné à chacun une ferme à exploiter et c'étaient également eux qui s'étaient chargés de les marier.. D'ailleurs, Heun et Nak avaient les mêmes devoirs : suivre et protéger leurs maîtres partout où ils se rendaient ensemble. Heun considérait son maître possesseur de sa vie et supérieur à tout, exactement comme Nak trouvait le sien. "Nous sommes hommes. Nos maîtres nous ont tout donné. Nous devons mourir pour eux", disait Nak sincèrement.

Heun ne pouvait pas deviner les raisons pour lesquelles les deux maîtres, frères de même sang, étaient devenus hostiles. Son maître avait abandonné sa ferme et s'était installé en ville avec sa famille et celle de Heun. Il lui avait dit

simplement : "Mon frère m'a trahi; nous devons vivre en ville. "Un autre jour, il lui avait commandé : "Va vivre à la ferme. Vois que personne ne puisse la prendre. Mon frère veut cette terre et cette maison. Tu dois défendre cette ferme avec ta vie, tu le comprends, n'est-ce pas?"

Heun se prosterna aux pieds de son maître, prit congé de sa femme et de ses enfants, Il retourna à la ferme, se répétant les brèves recommandations de son maître.

A son retour, Nak était devenu pour lui un "intouchable." C'était un gars de l'ennemi de son maître. Depuis cet événement, il ne l'avait point rencontré. En pensée, un sentiment de méfiance envahit leur amitié. Le maître de Nak devenait un "autre", Nak appartenait à cet autre. Heun s'en rendit compte de la même façon qu'il prit conscience de la gratitude et la reconnaissance dues à son propre maître.

... Nak tourna le dos. Coeur serré, il s'éloigna de la ferme. "Heun, tu devras partir...", se lamenta-t-il.

En fait, il savait qu'il était égoïste, que ce n'était pas possible que Heun s'en aille. Heun était un homme qui n'abandonnait pas son devoir et qui ne désobéissait pas à son maître, comme lui. Il connaissait bien Heun. Depuis leur première rencontre, le jour où il suivit son maître pour travailler dans cette grande ferme en collaboration avec celui de Heun, quand les deux maîtres partageaient les mêmes intérêts et s'aimaient encore, Heun et lui se connurent et se lièrent d'amitié. Après la séparation des deux maîtres, Heun et lui devaient naturellement se tourner le dos. Sa vie, comme celle de Heun, appartenait au maître. Les maîtres leur avaient presque tout donné, même leur amitié fut engendrée par eux. Heun

avait raison en disant tout à l'heure que leur maître compte avant tout, vient avant eux, avant leurs enfants et leur femme.

Quel fut le motif de la querelle des maîtres, Nak l'ignorait. Les affaires du maître étaient comme celles du ciel et de la terre, supérieures à lui. Il ne réalisait que son devoir, que sa fidélité d'homme voué à son maître seul. Pour Nak aussi, l'ordre du maître était sacré.

"Mon frère m'a trahi. La terre et la maison de la ferme m'appartiennent", lui avait brièvement raconté son maître. Et plus tard il avait donné un ordre, aussi bref : "Il est temps d' aller chasser Heun. Je m'occuperai de la ferme demain."

Les histoires racontées autrefois par sa mère lui revinrent à l'esprit en passant par des cabanes de paysans le long du chemin. Plusieurs parlaient des liens entre maître et serviteurs et surtout de la gratitude et de la reconnaissance que les derniers devaient envers le premier. Le maître généreux avec un ordre sacré et le "serf" fidèle à ses devoirs, quel bel exemple de ligne de conduite! "Maman, je ne suis autre que le "serf" dont tu parlais dans tes histoires!" murmura Nak à l'intérieur de son coeur.

Il leva la tête, contempla le soleil qui descendait, regrettant l'amitié qui sera détruite à l'aube. En fait, cette amitié fut rompue depuis la dispute entre les deux maîtres, dispute qui plaçait Heun dans le camp d' un "autre". Mais elle n'était pas encore totalement anéantie comme elle le serait cette nuit avant l'aube.

Qui sera vainqueur et qui sera vaincu, Nak n'y avait pas encore réfléchi et croyait qu'il en était le même pour Heun, comme s'il s'agissait d'une affaire de temps et de destin. Ni l'un ni l'autre ne pouvait anticiper l'avenir.

"C'est notre devoir, mon vieux Heun et tu ferais mieux de t'en aller", se disait Nak qui ne pouvait pas faire autrement que de voir son propre intérêt.

Désorienté, Nak secoua la tête, puis il se redressa et se mit à marcher droit devant lui.

Avant l'aube, Nak arrive à la ferme où Heun avait allumé des lanternes pour l'attendre. Leurs armes étincelaient à la lumière des lampes comme des éclairs qui rayaient le ciel. Maintenant les fers se croisaient en lançant des gémissements mé-talliques et en envoyant des étincelles telles des étoiles filantes. Le souffle de leur respiration s'accélérait et le craquement du plancher et des cloisons brisait le silence de la nuit.

De temps à autre, lorsque le vent soufflait par rafales, les flammes dansaient dans les lanternes et se reflétaient alors sur les visages et les corps des deux hommes dans cette maison vide, jusqu'à laisser deviner une lueur de fureur dans leurs yeux et les gouttes de sueur qui ruisselaient de leur visage. Ils étaient comme des monstres soif de sang et d'ailleurs des gouttes rouges brillaient sur leur visage, leur poitrine et leurs bras. Le fil de leur sabre était souillé de sang. Les sabres étincelaient ici et là. Il régnait dans la maison une atmosphère d'enfer, rythmée de respirations haletantes et ponctuée de craquements sinistres venant du plancher et des cloisons.

Tout ce bruit s'apaisait à l'aube alors que la lune disparaissait derrière le sommet des arbres au bout du champ et lorsque les coqs annoncèrent la naissance du jour.

Hébété, Nak chancelait en haut de l'escalier, rempli de ce chant d'augure. Il

se retenait de la main droite sur le sabre maculé de sang, dont la pointe était plantée dans le plancher. Un peu plus loin derrière lui, gisait le corps immobile de Heun. La lumière des lanternes devenait de plus en plus faible au fur et à mesure que les rayons du matin montaient.

Nak se retrouvait debout au même endroit que la veille avec son écharpe quadrillée à la taille et ses pantalons de pêcheur bien amples. Des rigoles de sang dégoulaient de ses bras, de sa poitrine et de son visage.

Il lâcha le sabre, le laissant osciller au dessus du plancher, et descendit l'escalier. A peine avait-il fait quelques pas qu'il tomba à terre, roula jusqu'aux touffes d'herbe et s'immobilisa.

"Heun n'est plus..., pensa-t-il en respirant avec peine. Demain mon maître pourra venir s'occuper du terrain, mon devoir est accompli."

Nak réalisait alors que leur amitié était éternelle. Ce qui avait pris fin, c'était la réalité physique d'un ami et non l'amour ni la compréhension, ni la bravoure présents jusqu'à cet instant. Nak sentait sur son visage ses larmes se mêler au sang et à la sueur.

Les histoires de maîtres et serviteurs racontées autrefois par sa mère lui revenaient à la mémoire, souvent elle les lui répétait. Elle lui recommandait chaque fois de bien s'en rappeler afin qu'elles servent d'exemple de ligne de conduite. L'image de son maître, de sa femme, de ses enfants et de Heun lui apparaissait clairement bien qu'il ait le visage collé à l'herbe. Puis lui venait l'image de sa mère, morte il y a longtemps, et de ses histoires.

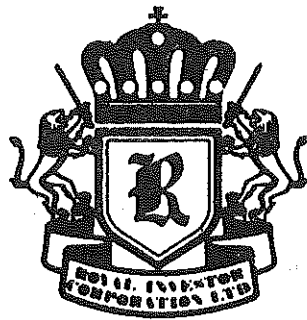
"Maman...tu avais raison avec tes histoires. Mais heureusement, je ne les ai pas racontées à mes enfants. Ces histoires font mal et j'ai très mal en ce moment."

Nak pleurait : il souffrait physiquement et moralement. Il ne sentait pas seulement qu'il allait perdre tout son sang mais qu'il allait aussi perdre ses enfants, sa femme et qu'il avait déjà perdu un ami, Heun...Et le maître? son maître? Il était sur le point de le perdre, seulement il réalisait qu'il n'avait pas autant de peine que

pour un ami, sa femme et ses enfants.

Au moment de mourir, Nak se sentait même soulagé de perdre son maître. Heun certainement devait avoir la même pensée. Nak se sentait enfin libre de tout engagement auquel il dut répondre au long de sa vie : plus rien maintenant ne pouvait contraindre ou dominer les deux amis.

Des deux mains, il serrait une touffe d'herbe et s'y agrippait jusqu'au moment de rendre son dernier soupir...

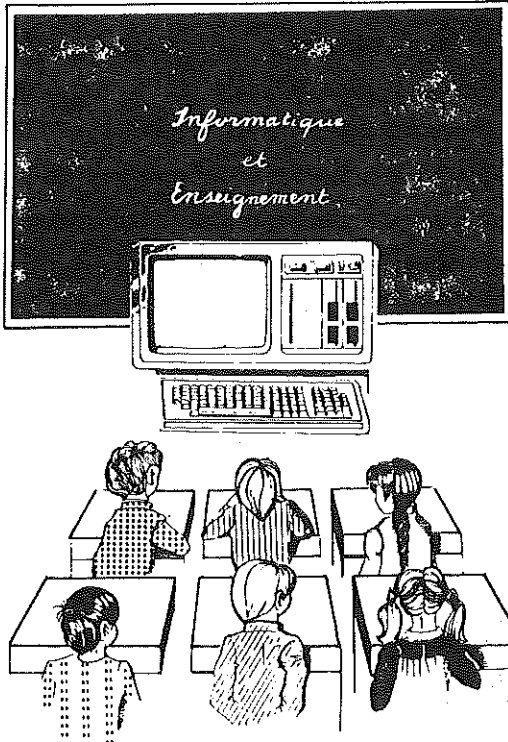

บริษัท รอยัลอินเวสเตอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
ROYAL INVESTOR CORPORATION LIMITED.

Sinthorn Bldg. 4th Flr. 132 Wireless Rd. Bangkok 10500
Tel. 2500210-3, 2520215 ext, 400-404
Tly. 84055 ROYAL TH

คอมพิวเตอร์อีกแล้ว (L'Informatique est au programme)

มจรุส สาขลวจารณ์ จงชัยกิจ

(L'informatique entre dans la classe (dessin d'Odile Goulet)

บทสัมภาษณ์

Daniel Gras, Conseiller technique au cabinet du ministre de l' Education nationale จาก dossier ของ Claude Moreau

คำถามที่ 1 : Quelles sont les principales orientations du ministère de l'Education nationale pour le développement de l' information à l' école ?

คำตอบ : การพัฒนาทางคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนได้มาถึงระยะที่ 3 แล้วนับตั้งแต่ระยะที่ 1 ในช่วง ค.ศ. 1970 และระยะที่ 2 ในปี ค.ศ. 1978 ที่เกิดปฏิบัติการชื่อ '10,000 micros' ขึ้นตามสถาบันโรงเรียนต่าง ๆ (ระยะที่ 3 คือ ค.ศ. 1983) นับว่าเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งบทบาทของกระทรวงศึกษาฯ ย่อมได้แก่การเชื่อมโยงติดต่อ (canaliser) การก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (donner une cohérence d'ensemble) สองปีมาแล้วที่มีการพยายาม อบรมครูจำนวนพัน เพื่อให้เกิดความสามารถในการควบคุมใช้งานทางคอมพิวเตอร์ในวงการศึกษา โดยจัดการอบรมแบบเข้ม ตลอดจนการอบรมระยะสั้นเพียงเพื่อวางพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ต้องการทุกคน

คำถามที่ 2 : Comment définissez-vous l'intérêt pédagogique de l'informatique ?

คำตอบ : จากการมุ่งติดตั้งไมโครคอมพิวเตอร์ และอบรมครูจำนวนแสน ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานที่มุ่งเป้าหมายใหญ่กว่าสมัยของสไลด์ทัศนูปกรณ์ทั้งหลาย ทั่วประเทศ ทำให้ต้องดำเนินการในจุดสำคัญ 3 จุดด้วยกัน (trois lignes de force) คือ

1. การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือเร่งเร้าและพัฒนาผู้มีความรู้ในสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ (la filière électronique) ซึ่งมีแขนงวิชาสำคัญที่จะถูกกระทบลึกลงไปกว่าอีก คือสาขาความรู้ทาง (numerical control) la commande numérique ที่สัมพันธ์โดยตรงกับเนื้อในของคอมพิวเตอร์ศาสตร์ ทั้งนี้โดยมุ่งถ่ายทอดสิ่งที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า la command numérique นี้อันได้แก่ความเป็นอัตโนมัติ การโปรแกรมในรูปแบบหนึ่งและวิธีหนึ่งของการจัดการผลิต

2. กระบวนการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อของการศึกษาในทุกๆระดับโรงเรียน ซึ่งจะไม่เน้นอยู่แต่เฉพาะ I'E.A.O. หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเท่านั้น แต่รวมไปถึงการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยให้ความรู้ฝึกรวมตัว (comme un support pour la formation) ทั้งนี้ประโยชน์และการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนยังเป็นสิ่งที่จะต้องค้นให้พบเพิ่มขึ้นอีกต่อ ๆ ไป

3. การนำคอมพิวเตอร์ เข้ามาสู่นักเรียนในลักษณะของวัฒนธรรมพื้นฐาน ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ยังถูกนำเข้ามาในลักษณะที่แตกย่อยเป็นส่วน ๆ เพื่อการอบรมวิชาชีพ หรือ การเรียน การสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง มากกว่าที่จะเข้ามาในรูปของการผลิตคิดค้นที่มีขอบเขตกว้างใหญ่ครอบคลุมไปถึงชีวิตสังคมของเรา รูปแบบ วิธีการของการนำเข้ามาในรูปนี้ยังคงกำหนดไม่ได้เพราะยังอยู่ในระหว่างการเริ่มต้นทำงานในรูปของความเชื่อมโยงระหว่างวิชาอยู่ (la transdisciplinarité) ซึ่งต้องอาศัยการศึกษามหาภาคที่เป็นไปได้ของคอมพิวเตอร์ในแต่ละสาขาวิชาเป็นลำดับไปก่อน

คำถามที่ 3 : Mais n'allez-vous pas retomber dans cet interminable débat : l'informatique est-elle, ou n'est-elle pas, une discipline ?

คำตอบ : ความจริงแล้วข้อถกเถียงในเรื่องนี้ไม่มี ความหมายอะไรเลย เพราะการที่จะเปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในระดับประถมหรือไม่ก็นั้นย่อมต้อง ขึ้นอยู่กับข้อวินิจฉัยความจำเป็นก่อนอยู่แล้ว ทั้ง ยังต้องเตรียม ฝึกรวมครูเสียก่อนอีกด้วย แต่ที่ แน่ ๆ คือในระดับมัธยมนั้นคอมพิวเตอร์เริ่มเข้าไป มีบทบาทในหลายวิชา และความจริงนั้นก็มีสิ่ง สำคัญยิ่งอีกสิ่งหนึ่งที่กำลังเริ่มก่อตัวอยู่คือ การ เชื่อมโยงสัมพันธ์วิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน อัน เป็นแนวคิดใหม่ของการศึกษา อาจจะต้องได้ว่า คอมพิวเตอร์ศาสตร์ ได้มีส่วนช่วยเหลือเราให้ หลุดพ้นจากระบบเดิม ๆ และหันมาสนใจศึกษา

ทั้งในส่วนที่เป็นเรื่องเฉพาะวิชา และในส่วนที่เป็นความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ

คำถามที่ 4 : L'école primaire n'est-elle pas la plus déshéritée en matière d'informatique, alors que la demande des maîtres est énorme ?

คำตอบ : จากคำขอให้ติดตั้งอุปกรณ์จำนวนมาก- มากในช่วงปี 1982-1983 นั้น เราก็ได้ลงมือปฏิบัติ การไปแล้วระดับภูมิภาค (départementale) โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่หาง่ายราคาถูกแต่ สามารถตอบสนองกิจกรรมเฉพาะ ๆ ของโรงเรียน ประถมได้ดีในลักษณะที่จัดเป็นโครงการส่วน ภูมิภาคตามคำขอของแต่ละท้องถิ่น โดยมุ่งให้เป็น ความคิดที่เริ่มต้นมาจากท้องถิ่นนั้น ๆ โดยตรง ซึ่งโครงการนี้วางไว้ในระยะเวลาที่กำหนดให้สั้น ด้วยคือ 5 ปี

คำถามที่ 5 : Quelle est la politique du ministère de l' Education nationale en matière d' équipement et d' achat ?

คำตอบ : เรามุ่งการขยายออกจากส่วนกลางเป็นหลัก (la décentralisation) โดยให้บรรดาคณะกรรมการอำเภอและนายกเทศมนตรีเป็นผู้จัดทำ โครงการการติดตั้งอุปกรณ์ในโรงเรียน เพื่อเสนอ ขึ้นมา ทั้งนี้โดยมีนโยบายในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้ ตอบสนองต่อความต้องการโดยไม่จำกัดเฉพาะชนิด โดยชนิดหนึ่ง (dans différentes gammes) ส่วนการอุดหนุนทางการเงินจะอยู่ในรูปของการ ทำสัญญา ปัจจุบันมีการแบ่งอุปกรณ์ที่จัดซื้อ ออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ ประเภทที่หาซื้อ ได้ง่าย (matériel "grand public") ราคา ถูกที่เหมาะสมกับงานขั้นแนะนำและกิจกรรมทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอน ตลอดจนมีรูปลักษณะที่ดึงดูดใจ แต่ไม่เหมาะสมกับงานในขั้นลึกลงไป ซึ่งได้แก่ อุปกรณ์ประเภทที่สอง ที่มุ่งใช้กิจกรรมระดับผู้ ชำนาญพิเศษและในเรื่องของ E.A.O. (C.A.I.) โดยกำลังมีการเร่งรัดพัฒนาประสิทธิภาพกันอยู่

ผลจากการปฏิบัติได้ชี้ให้เห็นว่าในปี ค.ศ. 1984 จะมีการติดตั้งไมโครคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนเป็นจำนวน 15,000 ถึง 20,000 เครื่อง ซึ่งทำให้ระยะเวลาที่วางแผนไว้เดิมต้องเปลี่ยนไปจนกระทั่งกระทรวงการศึกษาชาติไม่อาจกำหนดล่วงหน้าได้ว่าจะมีการติดตั้งที่ไหนในปีไหนในขณะนี้

คำถามที่ 6 : Vous utilisez des matériels construits et élaborés par des producteurs industriels, Cherchez - vous des machines qui soient adaptées aux besoins et aux exigences plus spécifiques de enfants ?

คำตอบ : ทีมงานหลายทีมกำลังทำงานอยู่ในเรื่องเหล่านี้ การเลือกอุปกรณ์จะต้องมาจากการวิเคราะห์อย่างละเอียดทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพทางเทคนิคและการประยุกต์ใช้การศึกษาอย่างไรก็ตามในงาน ราชการมีข้อจำกัดอยู่ว่าต้องสั่งซื้อสิ่งที่มีอยู่ในท้องตลาด ซึ่งการที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาดัดแปลงนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งต้องลงทุนสูงมากสรุปแล้วก็คือ เราพยายามที่จะรอบคอบที่สุดในฐานะของผู้บริโภค และคำนึงถึงว่าจะต้องไม่ปรับเปลี่ยนจนกลายเป็นอะไรที่ไม่ใช่คอมพิวเตอร์อีกต่อไป

คำถามที่ 7 : Venons - en aux logiciels. Qui les fabrique actuellement? Et qui, selon vous, devrait les fabriquer ?

คำตอบ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ (un didacticiel) จะมีประโยชน์ได้ก็ต่อมาจากผู้ที่มีทั้งความรู้ความสามารถทางการศึกษา และทางเทคนิควิธีการที่จะทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่บริการ คนกลุ่มใหญ่นั้นเป็นไปได้จึงจึงจัดตั้งเป็นโครงการขึ้นชื่อว่า projet national E.A.O. ซึ่งมุ่งให้มีการผลิตบทเรียนเหล่านี้ในรูปของอุตสาหกรรมแต่ตลาดของเรายังไม่แน่นอน เพราะกลุ่มผู้ผลิตสองกลุ่มที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือ กลุ่มมืออาชีพ (la formation professionnelle) ที่ผลิต

บทเรียนคอมพิวเตอร์เฉพาะด้าน ที่มีการลงทุนสูงมาก และกลุ่มอุตสาหกรรมเกมการศึกษา (le jeu éducatif) ซึ่งมีการจำหน่ายแพร่หลายมากเพราะเข้าถึงระบบครอบครัว การอยู่ระหว่างสองกลุ่มนี้ ทำให้สภาพทางการจัดขายและเผยแพร่เสี่ยงต่อการขาดทุน จากเหตุผลเหล่านี้ ประกอบกับความเชื่อที่ว่า การเป็นผู้บริโภคที่ดี มาจากการเป็นผู้ผลิตเสียเอง (Pour être un bon consommateur, il faut être producteur) กระทรวงการศึกษาชาติ จึงต้องมุ่งพัฒนาผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง หน่วยงานกลางที่รับหน้าที่ประสานนโยบาย คือ C.N.D.P.* การผลิตจะไม่มุ่งเพียงแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ เท่านั้นแต่ยังมุ่งเป็นผู้เสริมในส่วนที่ขาดอีกด้วย จากจุดเริ่มต้นในปี 1982-1983 ตามกำลังของงบประมาณ หน่วยงานจะมุ่งไปที่ด้านงานอาชีพ (domaines professionnels) ด้านการเปลี่ยนระดับการศึกษา (changement de cycle) และด้านนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน (élèves en difficultés) เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีงานการเผยแพร่ที่ C.N.D.P. จะต้องรับไปอีกเช่นกัน ในปัจจุบันได้ใช้วิธีการถ่ายสำเนาแผ่นจานแม่เหล็กอยู่ (dupliquer les disquettes) ซึ่งยังไม่เป็นวิธีการที่น่าพอใจ จึงต้องจัดหาวิธีอื่น ๆ ที่เป็นระเบียบมากขึ้น เช่น การถ่ายทอดทางสัญญาณของหน่วยงาน TRANSPAC,* T.D.F.* หรืออื่น ๆ เป็นต้น

คำถามที่ 8 Quelles sont les perspectives de formation que vous offrez aux enseignants intéressés ?

คำตอบ : เราได้จัดตั้งเป็นหน่วยฝึกอบรมใน 3 ระดับด้วยกันคือ

1. การฝึกอบรมหนัก ระยะเวลา 1 ปี ในเรื่องของคอมพิวเตอร์ศาสตร์ และการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยมีศูนย์อยู่ 20 ศูนย์ด้วยกันที่ขึ้นต่อสถาบันศึกษาศูนย์ละแห่ง โดยเน้นที่การขยายตัวออกจากส่วนกลางเช่นเดิม

2. การจัดกลุ่มผู้ใช้งานทางคอมพิวเตอร์ขึ้นตามสถาบัน ในรูปของการอบรมที่มุ่งสนองความต้องการ และคำของตามโครงการทางการศึกษา โดยตรง ทั้งนี้ระยะเวลาจึงแตกต่างกันไปตามโครงการด้วย

3. การจัดอบรมแก่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงศึกษาชาติในลักษณะเฉพาะด้าน เช่น จัดให้แก่ฝ่ายเอกสาร (documentalistes) ฝ่ายจัดอบรมของ C.R.D.P. (animateurs) กลุ่มครูเฉพาะสาขา (instituteurs spécialisés) และอาจารย์ประจำสถาบันฝึกหัดครู (professeurs d'école normale) เป็นต้น

ซึ่งกลุ่มอบรมเหล่านี้ต้องจัดทำเป็นโครงการในรูปของการพัฒนาทางคอมพิวเตอร์ศาสตร์ไว้ล่วงหน้าทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความผสมผสานกลมกลืนกันในเรื่องของการฝึกอบรมทางวิชาการในที่สุดนั้นสุดท้ายยังได้มีการวางแผนที่จะจัดทำโครงการปฐมนิเทศทางการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น สไลด์ทัศนูปกรณ์ แผ่นงานแม่เหล็กและอื่น ๆ เป็นเสริมทุกสิ่งให้สมบูรณ์แบบอีกด้วย

คำถามที่ 9 Quelles sont les relations du ministère de l'Education nationale avec ses partenaires des secteurs public et privé ? Comment se situe-t-il dans cet "enjeu" informatique ?

คำตอบ : เป็นความสัมพันธ์ในรูปของฝ่ายบริหารกับบริษัทห้างร้านโดยทั่วไป หน่วยงานเอกชนจะเป็นทั้งผู้จัดหาและคู่คิดที่ฝ่ายบริหารจะปรึกษาด้วยตลอด นับได้ว่าคอมพิวเตอร์ศาสตร์ได้เปิดระบบโรงเรียนไปสู่หน่วยงาน คู่คิดอื่น ๆ นั้นเอง นอกจากนี้กระทรวง ฯ ยังมีความสัมพันธ์พิเศษกับหน่วยงานกระทรวงอื่น ๆ อีก เช่น กระทรวงอุตสาหกรรมและการวิจัย เพราะเป็นความจำเป็นของงานในลักษณะนี้อยู่แล้วที่ต้องเน้นในเรื่องของความร่วมมืออันรวมไปถึงความร่วมมือกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกมา

ในส่วนของการรับผิดชอบนั้นก็กว้างใหญ่ยิ่งนัก เพราะเป็นความรับผิดชอบต่อนักเรียนจำนวน 12 ล้านคน ทั้งในด้านการพัฒนาเข้าสู่เรื่องของคอมพิวเตอร์ และการบูรณาการคอมพิวเตอร์เข้าสู่การเรียนการสอนพื้นฐาน ซึ่งได้พยายามวางแผนการป้องกันความผิดพลาดทั้งปวงไว้อย่างดีที่สุดแล้ว เพื่อให้นักเรียนของเรามีความพร้อมในทุกด้าน ประเทศฝรั่งเศสอาจจะช้ากว่าประเทศอื่นไปบ้างแต่ความมุ่งมั่นก็อาจจะทำให้ตามได้ทันในที่สุด

Référence : Magazine "l'Education" L'enjeu Informatique "supplément à l'Education - hebdo no. 38 du 20 sept. 1983, p. 37-41

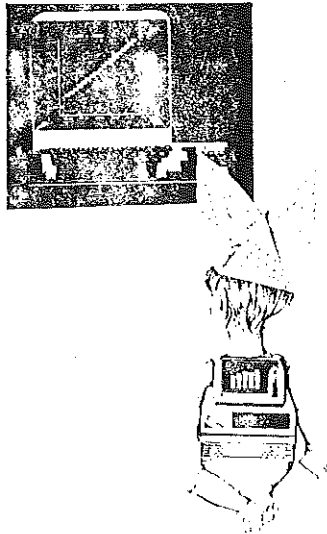
- C.N.D.P. = Centre National de Documentation Pédagogique
- TRANSPAC = Réseau numérique français utilisant la technique des transmissions par paquets pour la communication entre des ordinateurs.
- T.D.F. I = Satellite du projet franco - allemand

บทความนี้แม้จะมีอายุตั้งแต่ปี ค.ศ. 1983 แต่ก็ยังสามารถทำให้เรามองเห็นภาพของการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาสู่วงการต่าง ๆ รวมทั้งวงการศึกษของประเทศฝรั่งเศสได้เป็นอย่างดีว่าเต็มไปด้วยการวางแผนอย่างละเอียดลออรอบคอบและมีหลักการเพียงใด การถ่ายทอดบทความนี้จึงมีจุดมุ่งเพียงเพื่อเป็นอุทธาหรณ์ และให้ข้อคิดเตือนใจแก่การเคลื่อนไหวใด ๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาสู่วงการศึกษานในประเทศของเรา อนึ่งการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ก็มีได้เป็นของใหม่แต่อย่างใดแล้ว จุดที่น่าสนใจจึงกลับไปอยู่ที่การพัฒนาอันเป็นไปอย่างเชื่องช้าของสื่อการสอนชนิดนี้ซึ่งแม้แต่ประเทศทางยุโรปอย่างฝรั่งเศสเองก็กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาอยู่ ชีตจำกัดของเครื่องมือที่สร้างปัญหาให้กับผู้ใช้จนทำให้ไม่อาจขยายการใช้ไปในวงกว้างได้นั้นก็เป็นเหตุผลประการหนึ่ง แต่เหตุอื่นซึ่งเด่นชัดเช่นกันคือปัญหาของ Peopleware หรือ ปัจจัยบุคลากรนั่นเอง และตรงจุดนี้เองที่ทำให้เราครูผู้สอนหรือ Peopleware ประเภทหนึ่งต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังที่ผู้เขียนจะได้เขียนถึงบทความฉบับอื่นต่อไป

- 1985 : mise à niveau de l'équipement informatique des établissements d'enseignement supérieur,
- 1986 : mise à niveau des formations dans la filière électronique (3 600 diplômés de plus par an),
- 1988 : mise à niveau de l'équipement des établissements scolaires par l'installation de 100 000 micro-ordinateurs dotés de logiciels pédagogiques.

A cette date marquant l'achèvement du premier plan de formation continue, 100 000 maîtres devront être formés à l'utilisation pédagogique de l'informatique et tous les enseignants qui l'auront souhaité devront être initiés.

A. K.

Dessin d'Odile Goutet

Quel professeur êtes-vous ? Profils de l'enseignant de FLE

LOUIS PORCHER

Bertrand SAPIN - LIGNIERES

Alliance Française

HATIER DIDIER 1987

แบบทดสอบสำหรับอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศส ภาคบาทข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมจะแนบตาม
ตารางท้ายบท แล้วดูคำตอบหน้าถัดไป ว่าคุณจัดอยู่ในกลุ่มอาจารย์ประเภทใด

อัจฉรา โชติบุตร

Première étape Ma profession, quelle profession?

1. Quand vous avez le sentiment d'avoir fait un mauvais cours, êtes-vous
  - a - furieux
  - b - désespéré
  - c - ironique
  - d - décidé à en faire un très bon très vite
  - e - déçu
2. Si votre cours a été bon, c'est parce que
  - a - les élèves sont bons
  - b - le manuel est bien adapté
  - c - vous êtes en forme
  - d - le sujet était facile
  - e - vous avez de bons documents
3. La fonction essentielle d'un prof de FLE, c'est de
  - a - séduire les élèves
  - b - séduire l'administration
  - c - parler le français sans accent
  - d - enseigner à apprendre
  - e - rassurer
4. À la fin de l'année, les élèves
  - a - chantent « ce n'est qu'un au revoir »
  - b - prennent des photos de la classe
  - c - vous congratulent
  - d - vous demandent votre adresse
  - e - vous offrent un cadeau

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. Un bon prof, est

- a - calme
- b - joyeux
- c - intelligent
- d - généreux
- e - savant

6. Les enseignants veulent surtout

- a - que leurs élèves soient reçus aux examens
- b - ne pas se déconsidérer auprès de leurs collègues
- c - faire plaisir aux élèves
- d - travailler le moins possible
- e - se faire plaisir

7. Il arrive que pendant vos vacances, vos élèves

- a - vous envoient des cartes postales
- b - vous invitent à venir les voir
- c - viennent vous voir
- d - vous écrivent pour vous faire des reproches
- e - vous téléphonent

8. Votre souci principal est de

- a - conserver un nombre d'élèves suffisant
- b - vous tenir informé des nouveautés pédagogiques
- c - avoir la paix avec les élèves
- d - lutter avec l'administration
- e - pratiquer votre français

9. Qu'est-ce qui caractérise le plus les profs de FLE pour leurs détracteurs ?

- a - ils sont mal payés
- b - ils sont incompetents
- c - ils sont vieux
- d - ils sont trop nombreux
- e - ils sont laxistes

10. Quelle est la qualité fondamentale d'un prof de FLE ?

- a - la courtoisie
- b - la patience
- c - la discipline
- d - la compétence
- e - la générosité

11. Votre souhait principal serait de

- a - faire un stage
- b - faire un séjour en France
- c - changer de métier
- d - avoir une année sabbatique
- e - gagner plus d'argent

12. Il vous arrive

- a - d'inviter vos élèves chez vous
- b - de les emmener en voyage
- c - de leur faire la cuisine
- d - d'aller chez eux
- e - de les faire monter dans votre voiture

13. À votre avis, les enseignants sont

- a - des enthousiastes
- b - des exemples
- c - des actifs
- d - des inventeurs
- e - des amoureux de la vie

14. Vous avez la réputation d'être

- a - un bon prof
- b - un prof ordinaire
- c - un prof moyen
- d - un super-prof
- e - un prof médiocre

15. Ce qui distingue le prof de qualité, c'est
a - la présence
b - le brio
c - le charme
d - la fantaisie
e - la joie de vivre
16. Pour vos élèves, les pros ce sont surtout
a - des vieux
b - des tristes
c - des méchants
d - des fumistes
e - des nuls
17. À votre avis, les enseignants sont
a - des perdants
b - des compliqués
c - des ringards
d - des gens parfaits
e - des parasites
18. L'image dominante des enseignants est celle
a - de favorisés
b - d'anciens bons élèves
c - de donneurs de leçons
d - d'impartialité
e - de révolutionnaires
19. L'image dominante des enseignants est celle
a - d'empêcheurs de tourner en rond
b - de mal payés
c - de planqués
d - d'arrogance
e - d'imagination
20. Un enseignant, c'est quelqu'un qui
a - ne sait pas écouter
b - ne fait que monologuer
c - ne pose que des questions dont il connaît les réponses
d - ne veut pas dire ce qu'il fait
e - est toujours mécontent de la situation
21. Un professeur est meilleur qu'un autre
a - s'il s'entend mieux avec ses élèves
b - s'il a réalisé des manuels
c - s'il consacre plus de temps à son métier
d - s'il sait mieux se mettre en valeur
e - s'il est mieux payé
22. Les enseignants sont
a - accrochés à leurs privilèges
b - ignorants de ce qui se fait ailleurs
c - sans curiosité d'esprit
d - immobiles
e - pleins de ressentiments
23. Les enseignants sont
a - généreux
b - ouverts
c - sans cesse à l'affût de la nouveauté
d - solidaires
e - lucides
24. Quand un élève vous écrit, il met en tête de sa lettre
a - Madame (Monsieur)
b - Mme (M) le Professeur
c - Chère Madame (Monsieur)
d - Bonjour
e - Chère Sylvie (Jacques)

25. Un prof de FLE devrait avoir droit à

- a - une année sabbatique tous les dix ans
- b - deux semaines de recyclage par an
- c - un voyage en France tous les 5 ans
- d - un matériel pédagogique nouveau tous les 3 ans
- e - l'entrée gratuite dans les spectacles francophones

26. Ce qui vous intéresserait le plus

- a - savoir ce que vos élèves pensent de vous
- b - savoir ce que vos élèves disent de vous
- c - savoir ce que vos élèves pensent en classe
- d - savoir ce que vos élèves font en dehors de la classe
- e - savoir ce que vos élèves pensent du français.

27. Si le directeur vous fait une observation

- a - vous faites semblant de ne pas comprendre
- b - vous l'envoyez promener
- c - vous discutez
- d - vous vous angoissez
- e - vous êtes plutôt satisfait

28. À la fin d'un programme, vous êtes

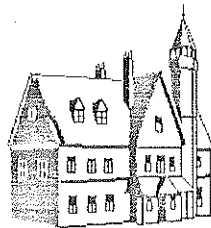
- a - triste
- b - content
- c - soulagé
- d - fatigué
- e - désireux de continuer

29. Un enseignant est en retard quand il arrive

- a - une minute après l'heure
- b - cinq minute après l'heure
- c - dix minute après l'heure
- d - vingt minute après l'heure
- e - trente minute après l'heure

30. Vous ne savez pas répondre à un élève

- a - vous dites que c'est une question très controversée
- b - vous dites que vous ne savez pas
- c - vous faites semblant de ne pas avoir entendu
- d - vous lui dites que ce n'est pas le moment
- e - vous répondez avec assurance

Notez - Vous

(en cochant une seule case par question)

Réponses \ Questions	a	b	c	d	e
1	2	4	5	1	3
2	3	1	4	5	2
3	1	2	5	4	3
4	5	3	1	2	4
5	5	4	2	1	3
6	3	1	4	5	2
7	2	3	1	4	5
8	4	2	3	1	5
9	4	5	2	3	1
10	1	5	2	3	4
11	4	2	3	5	1
12	1	2	3	4	5
13	1	4	5	2	3
14	3	2	4	1	5
15	5	3	1	2	4
16	2	5	4	1	3
17	2	1	5	3	4
18	2	4	3	1	5
19	1	3	2	5	4
20	3	2	1	4	5
21	3	5	2	4	1
22	4	1	5	3	2
23	5	4	3	1	2
24	2	3	4	5	1
25	1	5	2	4	3
26	3	2	4	5	1
27	5	2	3	1	4
28	4	2	5	3	1
29	5	3	4	1	2
30	4	5	1	3	2

étape : score obtenu

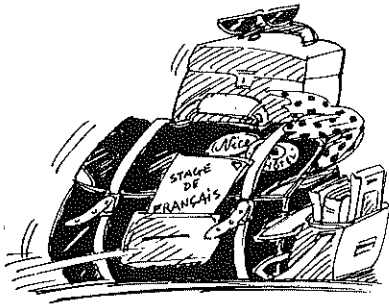
Classez-vous

- A** - Si vous avez plus de 125 points, vous êtes exceptionnel : une vocation.
 - Si vous avez moins de 50, vous êtes un cas : votre métier est une passion.
 - Si vous avez entre 75 et 100, vous entretenez des relations parfaitement équilibrées avec votre profession.
 - Entre 50 et 75, vous êtes sur le chemin de la sérénité professionnelle.
 - Entre 100 et 125, vous ne demandez qu'à progresser encore.
- B** - Si 1 est votre note la plus fréquente, votre métier vous aime autant que vous l'aimez.
 - Si 1 est votre notes la plus rare, vous êtes une heureuse nature.
 - Si 2 est votre note la plus fréquente, vous êtes en train de vous interroger.
 - Si 2 est votre note la plus rare, vous êtes en train de vous motiver.
 - Si 3 est votre note la plus fréquente, vous êtes un enseignant sans soucis.
 - Si 3 est votre note la plus rare, apprenez à faire la part des choses.
 - Si 4 est votre note la plus fréquente, vous êtes un enseignant philosophe.
 - Si 4 est votre note la plus rare, vous devriez penser à votre bien-être.
 - Si 5 est votre note la plus fréquente, vous êtes sur le chemin de votre sommet.
 - Si 5 est votre note la plus rare, vous avez encore des doutes.
- C** - Si vous avez 6 fois la note 5, 6 fois 4, 6 fois 3, 6 fois 2, 6 fois 1, vous êtes le type même de l'enseignant accompli.
 - Si vous avez 30 fois la note 3, vous êtes extraordinairement polyvalent et maîtrisé.
 - Si vous avez 15 fois 1 et 15 fois 5, vous êtes un enseignant à la fois serein et passionné.

Deuxième étape

Formation d'abord, formation encore, formation toujours

1. Vous souhaitez que vos propres enfants deviennent
  - a - ingénieurs
  - b - hommes d'affaires
  - c - journalistes
  - d - profs de math
  - e - prof de FLE
2. Si c'était à refaire vous deviendriez
  - a - ingénieur
  - b - médecin
  - c - journaliste
  - d - homme d'affaires
  - e - prof de FLE
3. Vous suivez un stage de formation pour
  - a - rencontrer des collègues
  - b - apprendre des choses nouvelles
  - c - rencontrer des spécialistes connus
  - d - changer d'air
  - e - rester dans l'actualité
4. Un bon stage est
  - a - court
  - b - près de chez vous
  - c - sur un sujet précis
  - d - joyeux
  - e - dense
5. Ce qui fait la qualité d'un stage, c'est
  - a - sa durée
  - b - ses participants
  - c - ses encadreurs
  - d - ses activités
  - e - son ambiance
6. Avant un stage, vous vous informez sur
  - a - son prix
  - b - le logement
  - c - son thème
  - d - le lieu
  - e - les animateurs
7. Vous refusez de suivre un stage à cause
  - a - de sa localisation
  - b - des participants
  - c - des thèmes traités
  - d - de sa durée
  - e - de ses activités pédagogiques
8. Vous demandez en priorité à un stage
  - a - la convivialité
  - b - la distraction
  - c - la liberté d'expression
  - d - l'organisation
  - e - un certificat

9. Vous suivez un stage pour pouvoir
a - dire que vous l'avez suivi
b - vous faire connaître des spécialistes
c - en faire un autre
d - devenir animateur de stage
e - passer un bon moment
10. Les stages de formation sont
a - une obligation
b - un droit
c - un devoir
d - un gaspillage
e - un plaisir
11. Les stages de formation sont utiles
a - aux participants
b - aux institutions
c - aux animateurs
d - aux élèves
e - aux éditeurs
12. Ceux qui ont le plus besoin de stage sont
a - les jeunes enseignants
b - les vieux enseignants
c - les administrateurs
d - les plus hauts diplômés
e - les formateurs
13. La qualité principale d'un formateur, c'est
a - le calme
b - la courtoisie
c - la compétence
d - la souplesse
e - la conviction
14. La qualité principale d'un stagiaire, c'est
a - d'arriver à l'heure
b - de dire ce qu'il pense
c - de travailler
d - d'être convivial
e - d'avoir confiance en lui
15. Le plus important dans la formation d'un prof de FLE, c'est
a - la littérature
b - la sociologie
c - la linguistique
d - la psychologie
e - l'informatique
16. Si vous deviez acquérir une qualité que vous n'avez pas, ce serait
a - la gentillesse
b - le sens de la répartie
c - la capacité d'improvisation
d - la confiance en soi
e - la décontraction
17. Quelle est la condition la plus favorable pour devenir un prof de FLE
a - être jeune
b - être femme
c - être riche
d - être bavard
e - être chaleureux
18. Vous avez l'impression
a - d'être meilleur enseignant chaque année
b - de faire de moins en moins bien
c - de vous répéter
d - d'avoir atteint votre maximum
e - d'être au creux de la vague

20. Pour être un bon enseignant, il faut

- a - un système nerveux solide
- b - une bonne dose de scepticisme
- c - être indifférent à l'opinion
- d - aimer la matière enseignée
- e - aimer les élèves

21. Le plus gros défaut d'un enseignant, c'est

- a - l'injustice
- b - la fermeture
- c - l'absence de formation
- d - le contentement de soi
- e - l'indifférence aux élèves

22. Les enseignants sont

- a - motivés
- b - enthousiastes
- c - bien dans leur peau
- d - bien formés
- e - respectés

23. Un stage de formation est meilleur qu'un autre si

- a - les participants sont plus nombreux
- b - les animateurs sont plus connus
- c - la durée est plus longue
- d - les travaux sont plus diversifiés
- e - le lieu d'implantation est plus agréable

24. Un stage de formation est meilleur qu'un autre

- a - s'il est plus rentable
- b - s'il est plus classant
- c - s'il est moins intensif
- d - s'il est plus spécialisé
- e - s'il est mieux défini

25. Pour plaire davantage à vos élèves, vous devriez

- a - être plus gentil
- b - être plus moderne
- c - être plus décontracté
- d - être moins formaliste
- e - être moins exigeant

26. Quand vous éprouvez des difficultés pédagogiques

- a - vous demandez conseil à des collègues
- b - vous demandez conseil au directeur
- c - vous en parlez aux élèves
- d - vous ne dites rien
- e - vous n'éprouvez jamais de difficultés

27. Vous pensez que le cours de FLE doit

- a - enseigner à se comporter socialement
- b - enseigner à communiquer
- c - enseigner à analyser une situation
- d - enseigner le français
- e - enseigner une manière de travailler

28. Vous pensez qu'un bon prof de FLE doit surtout

- a - se perfectionner constamment en français
- b - se perfectionner constamment dans les techniques pédagogiques
- c - perfectionner constamment sa culture
- d - perfectionner constamment sa maîtrise psychologique
- e - perfectionner constamment sa lucidité

29. À votre avis, pour apprendre une

langue, le plus efficace est de

a - suivre un cours intensif

b - suivre un cours d'immersion totale

c - passer trois mois dans le pays

d - suivre un cours extensif

e - alterner apprentissage et acquisition

30. Si un collègue vous demande conseil

a - vous détournez la conversation

b - vous vous mettez à son service

c - vous n'osez pas refuser

d - vous refusez carrément

e - vous êtes content

Notez - Vous

(en cochant une seule case par question)

Questions	Réponses				
	a	b	c	d	e
1	1	5	4	2	3
2	1	2	3	4	5
3	3	1	5	2	4
4	2	5	4	3	1
5	4	3	1	4	2
6	2	4	5	1	3
7	5	2	3	4	1
8	5	3	2	1	4
9	5	4	2	1	3
10	4	5	1	3	2
11	3	1	4	2	5
12	3	2	1	5	4
13	1	3	5	4	2
14	5	4	3	2	1
15	2	5	1	4	3
16	2	3	5	1	4
17	4	1	3	2	5
18	4	2	3	5	1
19	4	3	1	5	2
20	2	5	4	1	3
21	2	4	1	3	5
22	5	3	2	1	4
23	1	2	5	4	3
24	1	5	3	4	2
25	1	4	2	3	5
26	3	5	4	2	1
27	4	3	2	5	1
28	3	2	1	5	4
29	5	4	3	1	2
30	3	1	2	4	5

2e étape : score obtenu

Classez-vous

- A
- Si vous avez plus de 125 points, vous êtes entièrement voué à la formation
  - Si vous avez moins de 50, vous portez un regard très exclusif sur la formation.
  - Si vous avez entre 75 et 100, vous savez exactement ce qui vous convient
  - Entre 50 et 75, vous vous interrogez sur ce qu'il faut faire
  - Entre 100 et 125, vous êtes un optimiste de la formation
- B
- Si 1 est votre note la plus fréquente, vous avez tendance à définir la formation de manière restrictive
  - Si 1 est votre note la plus rare, vous êtes très éclectique.
  - Si 2 est votre note la plus fréquente, vous êtes à la recherche d'une formation idéale.
  - Si 2 est votre note la plus rare, ne devenez pas technocrate !
  - Si 3 est votre note la plus fréquente, vous avez trouvé votre rythme de formation.
- C
- Si 3 est votre note la plus rare, ne devenez pas sceptique !
  - Si 4 est votre note la plus fréquente, vous êtes un militant de la formation.
  - Si 4 est votre note la plus rare, la formation, c'est plus intéressant que vous ne pensez !
  - Si 5 est votre note la plus fréquente, la formation, c'est votre identité même.
  - Si 5 est votre note la plus rare, ne devenez pas satisfait !
- C
- Si vous avez 6 fois la note 5, 6 fois 4, 6 fois 3, 6 fois 2, 6 fois 1, vous êtes un généraliste.
  - Si vous avez 30 fois la note 3, vous êtes un modèle de méthode ou de désinvolture.
  - Si vous avez 15 fois 1 et 15 fois 5, la nouveauté a beaucoup de pouvoir sur vous.

อภิธาน์ทนาการ

IATA COFFEESHOP & RESTAURANT

PATA COFFEESHOP & RESTAURANT

อาหารจีนระดับคลาสสิก

รสชาติที่ชวนลิ้มลอง

สยามสแควร์ ซอย 4 และซอย 3 โทร. 252-6514, 252-8800, 252-0236

ในแวดวงของผู้สอนภาษาฝรั่งเศส

จිරังลักขณ์ ศกุนตะลักขณ์

ก วัลดีคะ ท่านสมาชิกที่เคารพรักทุกท่าน ข่าวแรกที่จะเรียนให้ทราบคือการสัมมนาเรื่องอนาคตของภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย ซึ่งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักทูตวัฒนธรรมฝรั่งเศส จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-7 พฤศจิกายน 2532 ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร ท่าพระ กรุงเทพมหานคร การสัมมนารั้งนี้มุ่งเน้นเรื่องภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ในวงการต่าง ๆ สภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษา การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรปี 2524 ซึ่งกรมวิชาการเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเน้นด้านการสื่อสารมากขึ้น ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในงานอาชีพต่าง ๆ สำหรับการประชุมอภิปรายกลุ่มย่อยก็เพื่อหาข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษา

ในภาคบ่ายของวันที่ 7 พฤศจิกายน เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคมฯ ซึ่งสมเด็จพระอัครราชทูตฝรั่งเศสได้ทรงพระกรุณาเสด็จมาเป็นองค์ประธานในการประชุม การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมครูฯ ชุดที่ 7 ก็ผ่านไปด้วยความเรียบร้อย มีกรรมการหน้าเดิมหลายท่านซึ่งได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกเลือกกลับมาเป็นกรรมการอีกครั้งหนึ่ง คณะกรรมการชุดใหม่นี้จะเข้ารับหน้าที่ตั้งแต่เดือนมกราคมศกหน้า เป็นต้นไป ในการประชุมปีนี้ สมาชิกที่สนใจเข้าร่วมประชุมมีมากกว่าทุกปีคือเกิน 100 คน ซึ่งในทุก ๆ ปีที่ผ่านมาสมาชิกเข้าร่วมประชุมประมาณ 70-75 คนเท่านั้น...

ได้ทราบข่าวว่านักเรียนจากโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์โชคดีได้รับการคัดเลือกไปเที่ยวที่ La Plagne เป็นเวลา 2 สัปดาห์ จากการตอบแบบสอบถามเรื่องเกี่ยวกับ La Plagne, la station de sport d'hiver ในแคว้น Savoie ในรายการ Jouez en Français ซึ่งสมาคมฝรั่งเศสร่วมกับสำนักทูตวัฒนธรรมฝรั่งเศสจัดขึ้น การไปพักผ่อนที่ La Plagne นี้ นักเรียนผู้โชคดีนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ขอแสดงความยินดีอย่างยิ่งกับอาจารย์ของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์นะคะ...

ข่าวเกี่ยวกับวงการภาษาฝรั่งเศสอีกข่าวหนึ่งที่ใคร่ขอเรียนให้ทราบ คือ การสัมมนาทางวิชาการเรื่องการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวันร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้น ณ ห้องประชุมกรมพลศึกษา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2532 การสัมมนารั้งนี้เป็นเรื่องนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งหมายถึงทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น และจีน และมีเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนภาษาต่างประเทศ และมีการอภิปรายกลุ่มย่อยในเรื่องเกี่ยวกับทักษะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมและอุดมศึกษา...

จากการไปร่วมสัมมนาที่มหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อวันที่ 6-7 พฤศจิกายน กรรมการบริหารหลายคนได้รับการตามไต่เรื่องโครงการทัศนศึกษาภาคฤดูร้อนสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ทางสมาคมฯ จะจัดแน่นอนคะ ประมาณเดือนธันวาคมนี้ ท่านสมาชิกคงได้รับทราบข่าวที่แน่นอน พอได้รับข่าวแล้ว กรุณาประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน นักศึกษา ในสถาบันของท่านทราบด้วยนะคะ และส่งใบสมัครกลับไปด่วนก่อนที่ จะเต็มนะคะ..

ท่านสมาชิกหลายท่านบ่น ๆ กันมาจากการสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ กับสมาคมฯ ล้ำซ้ำมาก ขออนุญาตชี้แจงนะคะ ตามปกติ กรรมการบริหารสมาคมฯ จะไปที่ที่ทำการสมาคมฯ เฉพาะวันที่มีการประชุม (เดือนละ 1 ครั้งเท่านั้น) ดังนั้นจดหมายหรือเอกสารต่าง ๆ จะไปค้างอยู่ที่สมาคมฯ พอถึงวันประชุมกรรมการ ท่านที่มีหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ ก็จะจัดการโดยด่วน แล้วจึงจะแจ้งกลับไปให้สมาชิกทราบอีกครั้ง ซึ่งก็ต้องใช้เวลาในการแจ้งกลับไปพอสมควร ถ้าจะให้เร็วระนะ ท่านสมาชิกอาจจะฝากเรื่องนั้น ๆ มากับกรรมการบริหารที่ท่านรู้จักก็ได้ ถ้าเป็นเรื่องด่วนมาก ทางกรรมการก็จะติดต่อกันเองค่ะ ทราบแล้วเปลี่ยนนะคะ...

สำหรับงานประจำปีของสมาคมฯ ในปีนี้ จะจัดวันที่ 9-10 ธันวาคม 2532 ณ วิทยาลัยเซนต์จอห์น (เจ้าเก่า) ท่านสมาชิกคงจะได้รับการแจ้งข่าวจากทางสมาคมฯ แล้ว หัวข้อของงานคือ Quoi de neuf en France ค่ะ ดิฉันคาดว่าในปีนี้น่าจะมีสถาบันต่าง ๆ ส่งนักเรียน นิสิต นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอย่างคับคั่ง เช่นเดียวกับทุกปีนะคะ...การจัดทัศนศึกษาต่างจังหวัดเพื่อสมาชิก ทางสมาคมฯ จะจัดแน่นอนค่ะ ส่วนวันและสถานที่ คงจะต้องกำหนดให้แน่นอนก่อนแล้วจึงจะเรียนให้ทราบได้ในภายหลังนะคะ...

ได้ข่าวจากผู้รับทุนไปศึกษาฝึกอบรม ณ ประเทศฝรั่งเศส เป็นเวลา 9 เดือนว่า ได้รับความรู้ด้านการท่องเที่ยวมาก และทางรัฐบาลฝรั่งเศสต้อนรับอย่างดียิ่ง มีการพาไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ ตลอดเวลา ผู้รับทุนพอใจมากค่ะ ขอแสดงความยินดีด้วยค่ะที่การฝึกอบรมฯ เป็นที่พอใจของพวกท่าน ขออนุญาตจบเพียงเท่านี้ระนะ สำหรับฉบับนี้ พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

ป.ล. บ.ก. วารสาร ส.ค.ส.ท. ฝากบอกว่าในแวดวงผู้สอนภาษาฝรั่งเศสยังมีสมณาวชิการที่มีคุณประโยชน์ในช่วงเดือนพฤศจิกายนอีกสองรายการ รายการแรกคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้จัดร่วมกับ BAL คือเรื่อง 'ภาษาฝรั่งเศสด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี' รายการหลังคณะกรรมการส่งเสริมการแปลหนังสือมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้จัด เรื่อง 'ปัญหาการแปลหนังสือวิชาการ' เมื่อวันที่ 20-21...ส่วนเดือนหน้าคือ เดือนธันวาคม วันที่ 18-20 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็จะจัดบรรยายทางวิชาการ เรื่อง Les typologies textuelles โดยศาสตราจารย์ André PETITJEAN ซึ่งเดินทางมาจากมหาวิทยาลัย Nancy-Metz ส่วนรายการหลังสุดนี้ ผู้เข้าฟังไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นค่ะ

คราวนี้ลาจริง ๆ นะคะ

ฉันท

สวัสดิ์ค่ะ

ตลอดนิตินิเทศ

จากบรรณาธิการ

วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกปีศิลปหัตถกรรมไทย ดังนั้นจึงมีชื่อเป็นสองภาษาว่า

มือสองข้างสร้างศิลปะ

Les doigts de fée

แต่เนื่องจากผู้อ่านเป็นสมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศส ดังนั้นที่ประชุมกองบรรณาธิการจึงมีมติให้หาเรื่องราวของศิลปหัตถกรรมของทั้งไทยและฝรั่งเศสมาลงเผยแพร่ เพื่อขยายวงออกไปกว้าง ๆ ดังนั้นเราจึงมีเรื่อง ศิลปหัตถกรรมของเชียงใหม่ โดย ดร. ดารณี พุทธิรักษา ซึ่งเขียนให้วารสารฉบับนี้โดยเฉพาะ เก็บเล็กผสมน้อยจากศิลปหัตถกรรมไทย โดย ศิริธร ดุษฎีพรรณ นอกนั้นก็เป็นเรื่องศิลปพื้นบ้านของ La Sarthe กับ Cordes-sur-Ciel รวมทั้งงานฝีมือเย็บปักถักร้อย การประดิษฐ์ของเล่นสำหรับผู้ใหญ่ พรหมแขวนของฝรั่งเศส และการสะสมของเก่าที่เป็นงานฝีมือ ส่วนอาหารพื้นบ้านเมืองนองท์ ก็เดินแถวเข้ามา โชว์ฟอร์มในงานประดิษฐ์นี้ด้วยเช่นกัน แหม ! น้ำลายหลั่งไหลออกมาราวกับน้ำตกทีเดียว อยากย่อย Sorbet ของโปรด....

เรายังมีงานแปลที่น่าสนใจ ส่งมาจากทีมนักแปลแห่งอักษรฯ จุฬาฯ และศิลปศาสตร์ ธรรมศาสตร์ และยังมีเรื่องอ่านในวงการเรียนการสอนและเกร็ดความรู้รอบตัวครบครัน แล้วก็ข่าวคราวเพื่อนร่วมอาชีพ การสอน....

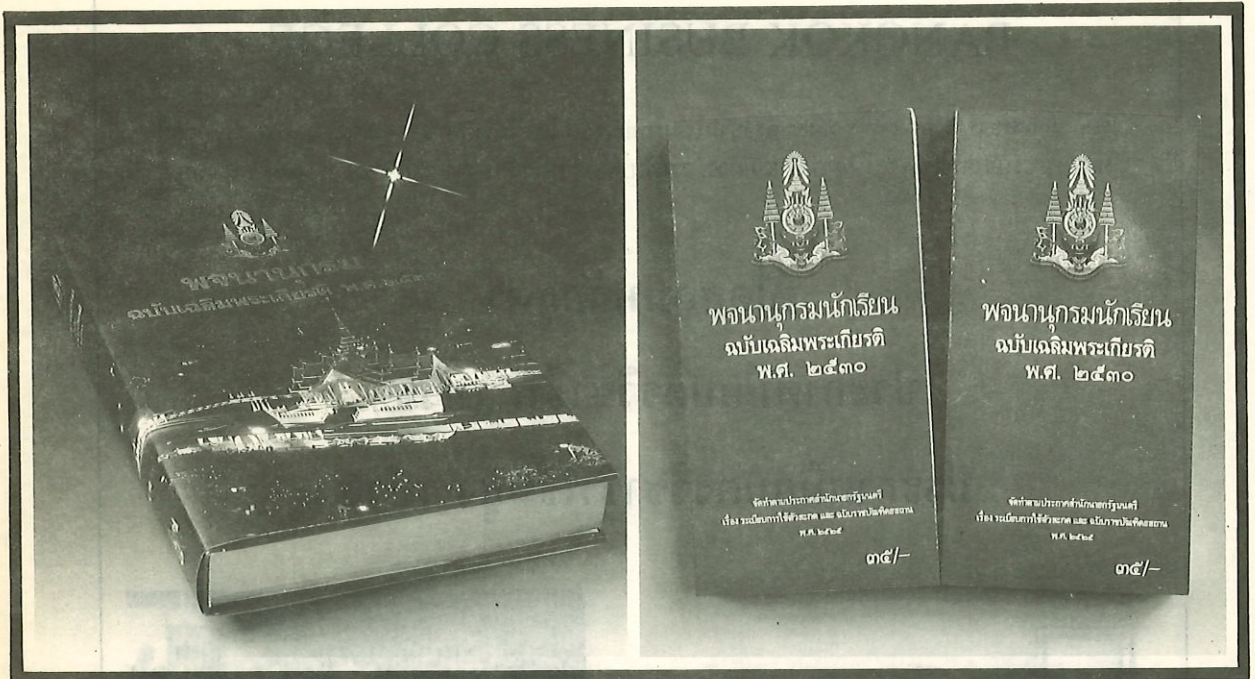
พบกันใหม่ในฉบับหน้า ฉบับที่ 4 ฉบับสุดท้ายของปี พ.ศ. 2532 และฉบับสุดท้ายของกองบรรณาธิการ ชุดนี้ด้วยค่ะ

สวัสดิ์

ลิตธา พิณีภูวดล

พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ*

* โดยได้รับพระบรมราชานุญาต

วางจำหน่ายแล้ว ตามร้านหนังสือทั่วประเทศ

จัดพิมพ์จำหน่ายที่

วัฒนาพานิช สํารายราษฎร์

216-222 ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ 10200 โทร. 2229394 • 2225371 • 2225372

ผู้ผลิตหนังสือเรียนมาตรฐาน

กรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

BANGKOK BUSINESS COLLEGE

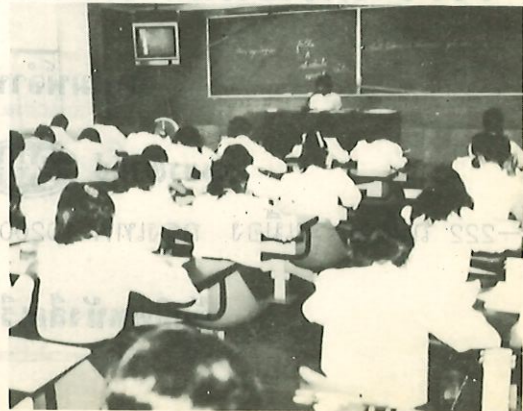
588 ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ ๙ 10400 ตรงข้ามโรงพยาบาลนครเมโทร โทรศัพท์ 251-9852, 252-0067, 252-7049

588 PETCHBURI ROAD, BANGKOK 10400. THAILAND TELEPHONE 251-9852, 252-0067, 252-7049

เปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บริษัทไซโนเวส เอ็นเตอร์ไพรส์เซส จำกัด

ชั้น 7 อาคารสีบุญเรือง 1

เลขที่ 283 ถนนสีลม

เขตบางรัก กทม. 10500

โทร. 234 8638-39

234 4007

234 0383

A PROFESSIONAL AND INDEPENDENT LOSS ADJUSTER

UNITED SURVEYORS + ADJUSTERS CO., LTD.
87 ANUMANRAJTHON LANE,
DEJO ROAD, BANGKOK 10500, THAILAND
TEL. 2338461 2338501 2354115
2350022 2354465

FOR : — CASUALTY FIRE MARINE INSURANCE LOSS ADJUSTER
— MARINE HULL + CARGO SURVEY
— MARINE CARGO SUPERINTENDENCE
— WEIEHING + MEASUREMENT

ด้วยความปรารถนาดี จาก

บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด

รัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง

142 อาคารธนาคารกสิกรไทย สาขาสานักสีลม ชั้น 7-8 ถนนสีลม กทม. 10500
โทร. 234-7440-9 234-7660-9 234-1981-9

ดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปี ตามหลักการประกันภัยสากล
บริการรับประกันวินาศภัยทุกประเภท

- ประกันความรับผิดชอต่อบุคคลภายนอก
- ประกันภัยทางทะเลและขนส่ง
- ประกันเครื่องบิน
- ประกันรถยนต์
- ประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล
- ประกันภัยสำหรับกระจก
- ประกันโจรภัย
- ประกันความรับผิดชอต่อบุคคลภายนอก
- ประกันอุบัติเหตุและภัยพิบัติจากเครื่องจักร
- ประกันความซื่อสัตย์
- ประกันขนส่งเงิน
- ประกันอุบัติเหตุระหว่างเดินทาง
- ประกันการเสี่ยงภัยทุกชนิดของผู้รับเหมา
- ประกันภัยสำหรับเงิน
- ประกันภัยเงินค่าทดแทนคนงาน
- และอื่น ๆ

นางองกลณี อันทรสชา ประธานกรรมการ

นางวไล ศิริพงษ์ กรรมการผู้จัดการ

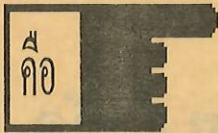
กรมสรรพากร

คำขวัญกรมสรรพากร

ภาษีของท่าน ช่วยสร้างสรรค์ชาติไทย

สนับสนุนโครงการโดย วัฒนาพานิช ส้าราเศรษฐ์

ปีใหม่ 2533 นี้ สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช
ขอเสนอหนังสือสารคดี มีคุณภาพที่สรรคแล้ว 5 เล่ม

- จากพะเยาถึงเจ้าพระยา

- จักรवालการศึกษา

- ไบโลกแคบ

- จอดป้ายจันทรเกษม

และ - ครบวงจรวังจันทรเกษม

■ โดยผู้เขียน คนเดียวกัน คือ **อาจารย์บรรจง ชูสกุลชาติ**
ทุกเล่ม เขียนอย่างวิจิตรบรรจง ระดับคลาสสิก

เพราะ - ผู้เขียนได้ประจงประสมประสาน เนื้อหาสาระ

ระหว่าง - ประสบการณ์และวิชาการ

ระหว่าง - แรงบันดาลใจและแรงจูงใจ อันใสบริสุทธิ์

ระหว่าง - ความละเอียดละไม ในถ้อยคำสำนวนและละมุนละม่อม
ในการเสนอแนวความคิดสร้างสรรค์

สำนักพิมพ์พัฒนาพานิชรับรองว่า

อ่านแล้ว - จะได้ทั้งความสนุกสนานและความมีสาระ

- จะได้ทั้งบทเรียนและแรงบันดาลใจ

- จะได้ทั้งแรงจูงใจและรสวิไลแห่งวรรณกรรม

ทุกเล่ม เป็นสารคดี ร่วมสมัย เหมาะสำหรับ **นักบริหารการศึกษาและบรรดาครูอาจารย์**
และท่านที่รักการอ่านทั่วไป ทุกเพศทุกวัย

พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และด้วยกระดาษปอนด์อย่างดี

ปกสีสี่อาบมัน

สำนักพิมพ์พัฒนาพานิชเต็มใจจะเสนอ หนังสือสารคดี มีคุณภาพเพื่อทุก ๆ ท่าน
ในปี 2533

Alliance Française de Bangkok

29 THANON SATHON TAI, BANGKOK 12, THAILANDE. TEL 286.58.79 & 286.38.41-TELEGR. ALFRANTHAI

สมาคมฝรั่งเศส

29 ถนนสารjit ี กรุงเทพมหานคร ๑2

มุมหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส
UN PETIT COIN DE FRANCE

ท่านจะพบสิ่งที่น่าสนใจ
ชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศสทุกระดับ
ห้องสมุดไอโอง
ภาพยนตร์, คอนเสิร์ต
เครื่องดื่ม, อาหารเลิศรส
บรรยายกาศอันรื่นรมย์ สวยงาม

ขอเชิญอ่านหนังสือวารสารรายเดือนของเรา

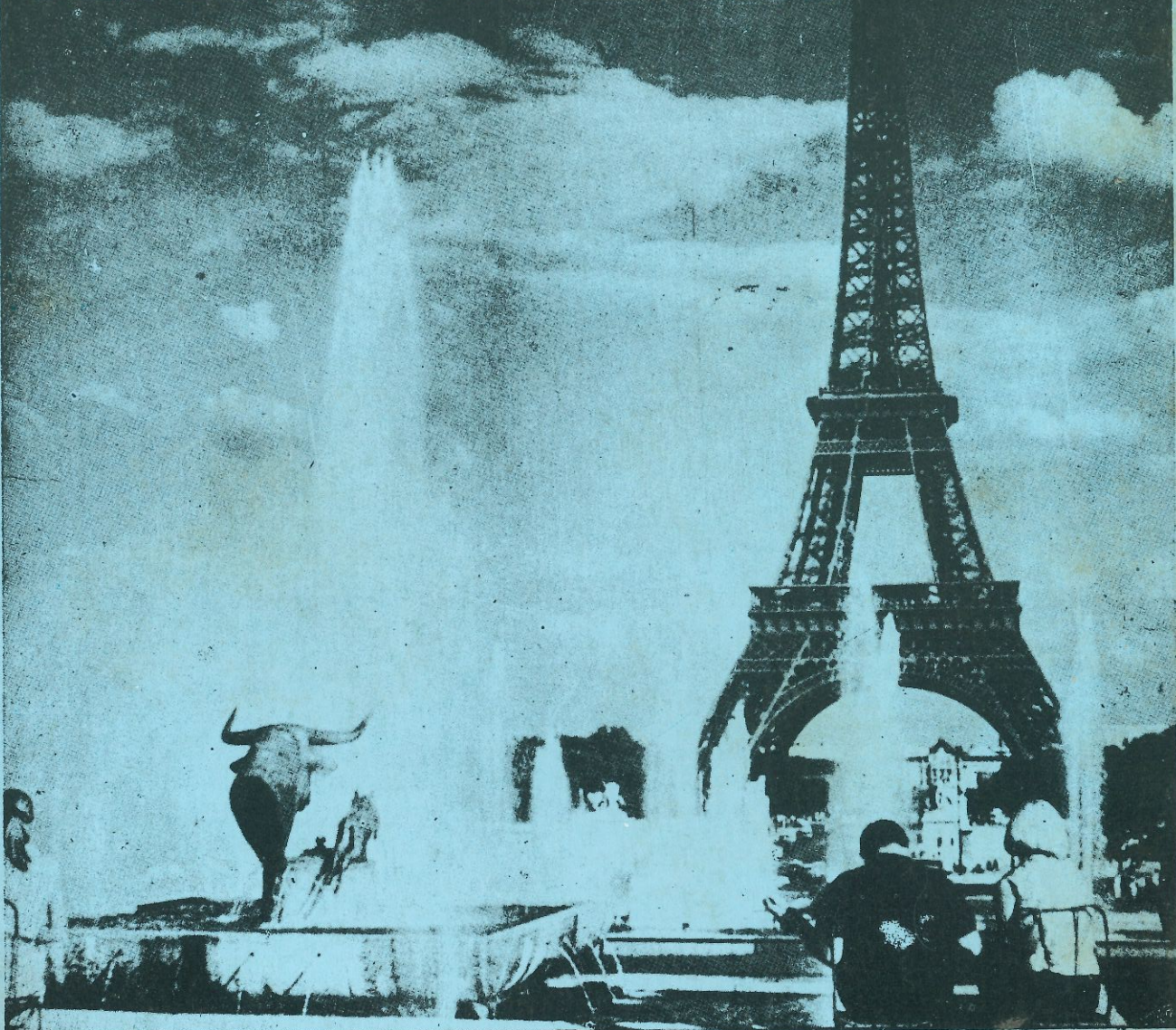
VOUS Y TROUVEREZ

des cours de langue
des films, des concerts . .
un bar-restaurant agréable
une grande bibliothèque
une ambiance

LISEZ AUSSI NOTRE
JOURNAL MENSUEL

PARIS. ESCALE PRIVILÉGIÉE D'AIR FRANCE SUR LES ROUTES VERS L'EUROPE AND LES U.S.A.

Profitez des vols d'Air France sur Paris. Dégustez nos repas et vins français. Après une bonne nuit à bord de nos Boeings 747, vous arriverez tôt le matin à Paris et pourrez profiter d'une journée entière. Le Bureau de Tourisme de Paris tient à votre

disposition des offres spéciales pour mieux vous aider à apprécier votre séjour à Paris.

De plus, Air France vous offre des correspondances régulières pour toute l'Europe, ainsi que les villes principales des Etats-Unis.

AIR FRANCE
LE BON VOYAGE

Pour informations complémentaires, contactez votre agent de voyage ou AIR FRANCE, 3 Patpong Road, tél. 233.7100-19. Réservations* immédiates, tél. 234.7901-5. Agent Général: World Travel Service Ltd., tél. 233.5900-9